БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган

131 (8963) | 1959 оной июниин 6, суббото | Сэн 20 мүнгэн

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Советтэ

Юрэнхы эрдэмэй бүхы һургуулинуудай, интернат-һургуулинуудай, үхибүүдэй байшангуудай, профессиональна техническэ училищинуудай, суворовско училищинуудай, тусхай дунда, дээдэ һургуулинуудай һурагшадта өөһэдыгөө хангаха тушаа бүри ехэ ажал хүүлдэг болгохо тухай асуудалые КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет хаража үзөөд, зохихо тогтоол баталан абаа.

Һургуулиие ажабайдалтай улам холбоо барисаатай болгохо, залуушуулые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ асуудалые һайнаар шиидхэхын тула һургуулинуудай, училищинуудай, техникумүүдэй, дээдэ һургуулинуудай һурагшадта өөһэдыгөө хангаха тушаа ажал хүүлжэ һургаха гээшэ ехэ удхашанартай байна гэжэ тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ. Һурагшад өөһэдыгөө хангаха тушаа иигэжэ багаһаа ажал хэжэ эхилхэдээ ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлэгдэхэ, ажабайдалда дадаха түрүүшын шата дабажа гараха болоно. Өөһэдыгөө хангаха тушаа ажал һурагшадаар хүүлхэдэ, тэдэнэрэй эдэбхи үүсхэл дээшэлхэ, журамтай болохо байна. Һурагшад иимэ ажал хэхэдээ даалгагдаһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандажа, хамтын хэрэгэй түлөө һаналаа табижа, гүрэнэй зөөридэ гамтайгаар хандажа, ажал хүдэлмэриие, ажалша хүнүүдые хүндэлжэ һурахаһаа гадна, журам һайнтайгаар хүмүүжүүлэгдэхэ байна.

Һургуулиин байрануудые, мастерскойнуудые, хамтын байрануудые сэбэрлэжэ, эмхи гуримтай байлгаха ажалые һурагшадта өөһэдтэнь хүүлдэг болоһон хэдэ хэдэн һургуулинуудай, училищинуудай, тусхай дунда, дээдэ һургуулинуудай үүсхэлые КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет һайшаан дэмжээ. Иимэ ажал үшөөл багаар дэлгэрүүлэгдэнэ, өөһэдыгөө хангаха тушаа ажалда һурагшадые хабаадуулха гээшэ залуушуулые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ түрүүшын шата мүн гэжэ тоологдоногүй, дээрэ дурсагдаһан ажалые эмхидхэхэ асуудал хүмүүжүүлхы талаһаань бодогдожо үзэгдөөгүй, гуримшуулагдаагүй байна гэжэ тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ. Олохон һурагшад гэр бүлэ соогоо байхадаашье өөрыгөө хангаха тушаа элдэб ажалда һургагданагүй. Тиимэһээ зарим һурагшад, студентнэр хүндэ найдажа һураад, ажал хүдэлмэриие тоодоггүй болошонхой.

Һургуулинуудай, мүн бусад тусхай дунда, дээдэ һургуулинуудай һурагшад, студентнэртэ өөһэдыгөө хангаха тушаа ажал хүүлхэдээ үхибүүдэй, залуушуулай наһыень, эрэ эхэнэрэйнь илгаае, ариг сэбэрэйнь талые, бэеынь элүүрые хараада абалсаха шухала гэжэ тогтоол дотор заагдана. Һурагшад, жэшээнь, классуудые сэбэрлэхэ, модо, сэсэг тарижа ургуулха, ашагтай амитадые харууһалха, харуулан ойлгуулха хэрэгсэл, номуудые хинан зонхилхо, һургуулида дежурлэхэ, һуралсалай харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые заһабарилха, номуудые гадарлаха, буфет, столовонуудта дежурлэхэ, һургуулиин газаагуурхиие, спортивна талмайнуудые ариг сэбэр, болбосон түхэлтэй байлгаха, һургуулиин мебель, байшан шадал зэргээрээ заһалсаха, ажалда хабаадалсажа шадаха байна. Хамтын байрада хүмүүжүүлэгдэгшэд дээрэ хэлэгдэһэнһээ гадна, унтадаг байраяа сэбэрлэхэ, столоводо эдеэ хоол бэлдэжэ, тарааха, хубсаһаяа хадхаха, жэжэ хубсаһа угааха зэргэтэй.

Лабораторинуудта, клиникэнүүдтэ, һуралсалай кабинедүүд болон мастерскойнуудта бага уялга дүүргэгшэдэй хэхэ ажалда дээдэ һургуулинуудай студентнэрые олоор хабаадуулха, тэдэнэрые хүдөө ажахы, ой модо шэнжэлхэ һуралсалай ажахынуудта хүдэлгүүлхэ, хүнэй байдаг комнато, хамтын байрануудые, хэшээл үнгэргэгдэдэг, хүнүүдэй амардаг байрануудые, клуб, стадионуудые сэбэрлэжэ, ариг сэбэр байлгаха ажалда хабаадуулха, тэрэшэлэн столово, буфедүүдтэ ажаллуулха, һуралсалай бүхы байрануудта, хамтын байрануудта дежурлүүлдэг болгохо шухала. Һургуулинуудта, бусад тусхай дунда, дээдэ һургуулинуудай буфет, столовонуудта һурагшадай эдеэ хоол улам һайжаруулхын зорилгоор һургуулиин дэргэдэхи участогуудта, хамһабариин ажахынуудта хартаабха, овощь, жэмэс, хүдөө ажахын бусадшье ургамалнуудые тарижа ургуулха ажалда һургуулиин һурагшадые хабаадуулха шухала гэжэ һайшаагдана.

Өөһэдыгөө хангаха ажалда һурагшадые хабаадуулха гуримые элүүрые хамгаалгын органуудтай сугтаа зохёожо баталхыень СССР-эй Дээдэ һургуулинуудай министерстводэ, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи ажалай резервэнүүдэй Главна управленидэ, СССР-эй Оборонын министерстводэ, союзна республиканудай гэгээрэлэй министерствонүүдтэ, РСФСР-эй Багшын эрдэмэй академидэ, өөһэдтөө һургуулинуудтай бусадшье министерствонүүд болон зургаануудта КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет даалгаһан байна. Иимэ гурим зохёоходоо һурагшадай ямар халаанда һуралсаха байһыень, тэдэнэрэй наһые, нютагайнь эрхэ байдалые хараадаа абалсаха шухала.

ВЛКСМ-эй ЦК, һургуулинуудые мэдэжэ байдаг министерствонүүд болон зургаанудай өөһэдыгөө хангаха ажалда һурагшадай үргэнөөр хабаадуулагдаха болоһонтойнь дашарамдуулан һурагшадай, түрэлхидэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха уялгатай. Өөһэдыгөө хангаха ажалда һурагшадые хабаадуулха тушаа заабариие «һурагшадай дүримдэ» нэмэхэ шухала гэжэ мэдэрэгдэһэн байна. Һурагшадта өөһэдыгөө хангалгаар ажал хүүлхэдээ багшанарые, хүмүүжүүлэгшэдые олоор элсүүлхэ хэрэгтэй. Һургуулинуудай һурагшадые өөһэдыгөө хангаха ажалда хабаадуулха тушаа бэлэдхэл хэхэдээ гэрэй ажалтай танилсаха урогүүдай, һургуулиин мастерскойнуудта, һуралсалай-туршалгын участогуудта хэшээлнүүдэй үнгэргэгдэдэг байһые хараадаа абаха шухала.

Түрэлхидэй дунда багшын эрдэм улам һайнаар дэлгэрүүлхэ шухала байһан тухай тогтоол дотор хэлэгдэнэ. Өөһэдыгөө хангаха ажалда һурагшадые һургахадаа түрэлхидые эдэбхигэйгээр хабаадуулха шухала гэжэ һайшаагдана.

Һурагшадай хэхэ ажалые хүнгэдхэхын тула гэр соохиие, үйлсэ, талмайнуудые сэбэрлэхэ шухала хэрэгсэлнүүдээр, тусхай машинануудаар һургуулинууд болон училищинуудые, техникумүүд болон дээдэ һургуулинуудые хангахыень союзна республиканудай Министрнүүдэй Советүүдые КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет уялгалаа. Ажахын шухала хэрэгсэлнүүдые һургуулинуудай мастерскойнуудта һурагшадай хүсөөр бүтээхэ шухала гэжэ тогтоол дотор хараалагдаһан байна.

Һургуулинуудай һурагшадта өөһэдыгөө хангаха тушаа ажал хүүлхэ иимэ үнэтэй дүй дүршэлые дэмжэжэ, хаа хаанагүй дэлгэрүүлхыень, энэ дүй дүршэл дэлгэрүүлхэдэнь һургуулинуудай, училищинуудай, тусхай дунда, дээдэ һургуулинуудай коллективүүдтэ туһалхыень союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нуудта, КПСС-эй крайкомууд болон обкомуудта даалгагдаба.

Һургуулиин һурагшадта өөһэдыгөө хангаха тушаа ажал хүүлхэ гээшэ тэдэнэрые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэдэ илангаяа ехэ удхашанартай байна, ажал хэжэ һурахадань һурагшадта туһалха юм гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет тоолоно.

Мал ажалай продукт абалгада эрид хубилалта хэхээр болоо

Республикымнай промышленностиниие, хүдөө ажахыншье, культурна байгуулалтыншье хүдэлмэрилэгшэд ород гүрэндэ Бурят оронойнгоо нэгэдэн ороһоор 300 жэлэй ойн баярые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тулада ехэ оролдосотойгоор ажаллажа байна.

1959 оной түрүүшын хахад жэлэй эрша соо гүрэндэ мяха, үндэгэ худалдаха уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэһэн аймагуудай, колхозуудай тоо үдэрһөө үдэртэ олошоржо байлгаса.

Зүгөөр эдэ түрүүшүүлһээ холо хоцордожэ ябаһан хожомдогшод түрүүшэ хэлэхээр болоно. Юуб гэхэдэ, зарим хэдэн аймагууд, олохон колхозууд, зарим совхозууд мяха, һү, үндэгэ тон багаар абана, хараалагдаһан түсэбөө бэелүүлнэгүй, абаһан уялгаяа дүүргэнэгүй.

Илангаяа һү үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха талаар республикамнай ехэ гээгдэжэ ябана. Нёдондонойнгоо табан һарынхиһаа һураггүй олон һүн һаагдаа. Май һарын түрүүшын декадада гүрэндэ һү тушаалга нилээд ехэ болобошье, олонхи аймагууд гүрэндэ һү худалдаха графигаа дүүргээгүй. Май һара соо гүрэндэ һү худалдаха графигаа Тарбагатайн аймаг милл 40 процент, Сэлэнгын, Закаменай, Баргажанай аймагууд 55—55 процент дүүргэнхэй. Хэжэнгын аймагай сасуулбал, Бичурын аймаг һүнэй аргүй олон үнеэдтэй аад, харин табан һара соо Хэжэнгэһээ бага һү гүрэндэ тушааһан байба. Энэнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, һаалишадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри муугаар ябуулагдана, социалистическэ мүрысөөн ёһотойгоор эмхидхэгдэнэгүй. Абаһан уялгаяа заабол дүүргэхын түлөө эрид шанга хэмсэл хэгдэнэгүй.

Тэжээлэй дутамаг дээрэһээ үнеэд муугаар эдеэлүүлэгдэжэ, һүн багаар һаагдана гэһэн шалтаг дурдадаг байдаг колхозой хүтэлбэрилэгшэд бии. Энэ шалтагаание хүнэтэйдэ тоолохын аргагүй. Яахабааб гэбэл, һаагдаһан һүнэй ехэнхи хубинь гүрэндэ тушаагдаха ёһотой байһан аад, тиигэнгүй, ондоо зүгүүр, элдэб бүриин дотоодын хэрэгсэлнүүдтэ ехээр гаргашалагдана. Жэшээлхэдэ, Заиграйн аймаг бүхы дээрээ һаагдаһан һүнэйнгөө милл 44 процентые, Кабанскын—45 процентые, Сэлэнгын—56 процентые гүрэндэ тушааһан байна бшуу. Колхоздо һаалиин фермэ дээрэ үдэр бүри хэды шэнээн һүн һаагдаад, хэды шэнээниинь гүрэндэ тушаагдааб гэжэ нарин нягтаар заабол бүридхэжэ, хинан шалгажа байбал, һүн дэмы иишэ тиишээ гаргашалагдахаяа болихо һэн. Теэд олохон колхоздо һаагдаһан һүн бүридхэлдэшье абтанагүй. Яруунын аймагай 5 колхоздо шалгажа үзэхэдэ, һаагдаһан һүниинь огто бүридхэгдэдэггүй байба.

Һүнэй тоһолигые дээшэлүүлжэ ядабал, тушаагдаһан һүнэй хэмжээн эрид түргэн ехэ болохо байна. Энээниие хараадаа абажа, зарим колхозуудай һаалишад хоёр амһарта соо таһалжа үнеэгээ һаана. Түрүүшын амһарта соо һаагдаһан шэнгэн һүнһээ тугалда уулгаад, һүүлшын амһартын һү дууһыень гүрэндэ тушаахаар суглуулхадань, һүнэй тоһолиг ехээр дээшээ гарана. Энэ түрүү аргые хаа хаанагүй хэрэглэмээр байна.

Мүнөө хура бороон орожо, бэлшээри һайжарба. Үнеэдээ хашаанда огто оруулангүй, түхэреэн сүүдэ соо бэлшүүлээд байбал, июнь соо эрид ехэ хубилалта хэхэ арга боломжо бии болонхой. Тиигэбэл республикамнай гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө дүүргэжэ шадаха, дүүргэхэ уялгатайшье.

Республикамнай мяха үйлэдбэрилхэ хахад жэлэйнгээ түсэб 60 гаран процент дүүргэнхэй. 80 мянган гахай шахажа тушааха уялгатай аад, энэмнай хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэжэ байна. Жэл соо гахайн мяха үйлэдбэрилгые гурба дахин ехэ болгохо байһан аад, табан һара соо милл 7 процент ехэ болгообди. Тиигэбэшье республикамнай гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб июниин 20 болотор дүүргэхээр хараална. Тиимэ арга боломжо бии, зүгөөр тэрээниие зүбөөр, гүйсэдөөр хэрэглэхэ шухала. Түбхын түрүүндэ колхоз, совхоз бүхэн гахай олоор, түргэнөөр шахажа таргалуулаад, худалдаха аргатай. Мүнөө шахагдажа байһан гахайнуудта илангаяа ехэ анхарал хандуулагдаха болоно. Бэлшээриин һайжараа хадань, бодо мал, хонн, ямаа, адуу моридые эрид түргэнөөр, эрхим һайнаар тарталуулхэ арга бии болоо.

Өөдэгүй бишыхан бэетэй, шэмэ шууһэгүй, туранхай мал тушаахаяа болихоор саг болоо. Теэд яахадаашьеб, олохон аймагуудта энэ дутагдал үргэлжэлһөөр. 1959 ондо Ториин аймагай колхозуудай тушааһан бодо малайнь толгой бүхэнэй амидын шэгнүүр дунда зэргээр оройдоо 190 килограмм гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо аяар 67 килограммаар бага болоһон байна. Тэрэшэлэн Тарбагатайн, Зэдын аймагуудташье иимэрхүү ушар болонхой. Энэ хадаа колхоздошье, гүрэндэшье хохидол үзүүлнэ.

Колхозуудай дотоодын хэрэгсэлдэ нилээдгүй мяхан гаргашалагдана. Энэ мэтээр хинан харахада, гүрэндэ мяха тушаалгаяа ойрын үдэрнүүдтэ эрид түргэнөөр ехэ болгохо арга боломжо колхоз, совхоз бүхэндэ бии. Эндэ малшад, колхозой правлени, совхозой дирекци, тэндэхи эхин парторганизацинууд арга боломжоёо хүсэдөөр элирүүлхэ, хэрэглэхэ, үүсхэл оролдолго гаргаха зэргэтэй. Гэшүүдэйнгээ үмсын мал худалдажа абаһан колхозууд хамтынгаа малай тоо толгойешье нилээд олошоруулаа, гүрэндэ мяха худалдаха уялгаяашье амжалтатайгаар дүүргэнэ. Зарим колхозуудай правлени энэ ехэ арга нөөсэдэ хүсэд анхарал хандуулнагүй.

Үнгэрһэн табан һарын дүнгүүд дээрэһээ харахада, мал ажалай продукци үйлэдбэрилгэдэ ехэ дутуунууд бии байһаар гэжэ тобшолол хэхэ хэрэгтэй. Эдэ дутуунуудые дары усадхажа, ойрын үдэрнүүдтэ эрид хубилалта хэмээр болоо. Хахад жэлэйнгээ түсэб, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ июнь шиидхэхы удхашанартай һара болонхой.

КПСС-эй ЦК-гэй болохоёо байгаа Пленумые ажалай амжалтаар угтахын тулада республикымнай промышленностиин хүдэлмэришэд хахад жэлэйнгээ түсэб, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд гүрэндэ мяха, ноохо, үндэгэ худалдаха хахад жэлэйнгээ уялгые Пленумэй нээгдэхэ үдэр болотор, һү худалдаха уялгаяа июлиин 1 хүрэтэр дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй.

КПСС-эй айкомууд, аймгүйсэдкомууд колхоз болон совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, эхин парторганизациин секретарьнуудай абаһан уялгаяа заабол дүүргэхыень туйлаха, энэ хэрэгтэ тэдэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ, социалистическэ уялгаяа бэелүүлгэдэ хайша хэрэгээр хандаха ябадалтай шангаар тэмсэхэ зорилготой.

ГЕРМАНИИН ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКЫН ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИИН СОВЕТСКЭ СОЮЗДА ЕРЭХЭ ТУШАА

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет Германиин Демократическа Республикын партийно-правительственна делегациие Советскэ Союзда айлшани барисаанай уряалаар ерэхые урихан байна.

Германиин социалистическэ нэгэдэмэл партиин Центральна Комитет, Германиин Демократическа Республикын Министрнүүдэй Совет энэ уряалые ехэ баяртайгаар абалсаа абаа.

Хэлсэгдэһэнэй ёһоор ГДР-эй партийно-правительственна делегаци Советскэ Союзда июниин 8-да ерэхэ юм.

Делегаци 20 хүнһөө бүридэнэ. СЕПГ-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь, Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Вальтер Ульбрихт, СЕПГ-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн, Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Отто Гротеволь, СЕПГ-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн, Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшо, гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ Бруно Лейшнер, СЕПГ-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн, Ехэ Берлинэй обер-бургомистр болон бусад делегациин гэшүүдэй дунда бии.

Н. С. Хрущев, Р. Я. Малиновский Тиранаһаа мордобо

ТИРАНА, июниин 4. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, СССР-эй Оборонын министр Маршал Р. Я. Малиновский Албанида 10 үдэрэй турша соо аяншалһанайнгаа һүүлдэ, ВСРП-гэй ЦК-гэй болон Венгриин Арадай Республикын правительствын уряалаар мүнөөдэр Тиранаһаа Будапешт зүүрандаа хүрөө.

АПТ-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Энвер Ходжа, НРА-гэй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Мехмет Шеху, Арадай суглаанай Президиумэй түрүүлэгшэ Хаджи Леши, Албаниин бусад хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад, совет айлшадые мордохуулба.

Аэродром дээрэ Энвер Ходжа совет айлшадта хандажа үгэ хэлэхэдэнь, Н. С. Хрущев харюугай үгэ хэлэһэн байна.

Нүхэр Энвер ХОДЖАДА
Нүхэр Мехмет ШЕХУДЭ
Нүхэр Хаджи ЛЕШИДЭ

ТИРАНА.

Танай орон дотор хаа хаанагүй ябахадамнай бидэндэ угаа һайн, үнэхөөрөө аха дүү ёһоной анхарал хандуулһанайтнай түлөө үшөө дахин үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргөөд, Танай жабхалан һайхан оронһоо мордохомнай. Советскэ Союзай партийно-правительственна делегациие хүндэтэйгөөр хүлеэн үгтаһанайнь түлөө Албаниин гайхамшаг арад зон тушаа, Албаниин Арадай Республикын правительствын болон Албаниин Ажалай партиин хүтэлбэрилэгшэд тушаа ехэ баяр баясхалангай мэдэрэл сэдьхэлдэмнай түрөөд байна.

Социалистическэ байгуулалтын замаар найдамтайгаар дабшажа ябаһан аха дүү албан арадта, Танай социалистическэ гүрэндэ шэнэ амжалтануудые туйлахыень үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди.

Н. Хрущев,
Маршал **Р. Малиновский.**

Самолёт дээрэһээ, 1959 оной июниин 4.

Н. С. Хрущев, Р. Я. Малиновский Будапештдэ ерэбэ

БУДАПЕШТ, июниин 4. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, СССР-эй Оборонын министр Советскэ Союзай Маршал Р. Я. Малиновский Албаниһаа Эхэ орондоо бусалгандаа Венгриин хүдэлмэришэнэй социалистическэ партиин болон хүдэлмэришэн-таряашанай революционно правительствын уряалаар Будапештдэ ерээ.

ВСРП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Янош Кадар, правительствын түрүүлэгшэ Ференц Мюнних, ВСРП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүд, правительствын түлөөлэгшэд Н. С. Хрущевые, Р. Я. Малиновскиие Ферихельскэ аэродром дээрэ угтаһан байна.

(ТАСС).

300 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ

Зэдын аймаг гүрэндэ үндэгэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэбэ

Һайндэрэй урда тээхи мүрысөөндэ оролсожо, Зэдын аймагай ажалшад (КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр **Барьядаев,** аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Будажапов)** 1959 оной июниин 1-дэ гүрэндэ үндэгэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб 102,9 процент дүүргээ. Тиигэжэ нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо 200 мянгаар олон үндэгэ тушаагаа.

Иволгын „Коммунизм“ колхоз гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө дүүргээ

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтахын түлөө тэмсэжэ, **«Коммунизм»** колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр **Баирбиликтуев,** парторганизациин секретарь нүхэр **Кокорин)** гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб июниин 3-да дүүргээ. Энэ колхоз һайндэр болотор хахад жэлэй түсэбһөө гадуур 350 центнер һү гүрэндэ худалдаха гэһэн уялга абанхай.

Түрүүшүүлэй тоо олошорно

Бурядай совнархозой предприятинуудта социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, Россин гүрэнтэй Бурят ороной нэгэдэһээр 300 жэлэй ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай шэнэ амжалтанууд туйлагдана. Галуута Нуурай шахтернууд, Байгал далайн загаһашад, Заиграйн модошод, ПВЗ-гэй хүдэлмэришэд ажалай вахтада жагсаһан үдэрһөө хойшо абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Түрүүшын квартал соо республикымнай модо бэлэдхэлэй промышленностиин предприятинууд ехэхэн гээгдэлдэ ороһон байгаа. 300 жэлэй ойн һайндэрые ажалай бэлэгээр угтаха гэжэ шиидэһэн модошод үйлэдбэридөө байһан бүхы арга боломжоёо зүбөөр хэрэглэжэ, тэрэ гээгдэлһээ гаража шадаба. Таба һарынгаа түсэбые сүм дүүргэжэ, даалгабариһаа гадуур 3 мянган кубометр модо арадайнгаа ажахыда бэлэглэбэ. Галуута Нуурай шахтернууд таба һарынгаа түсэбһөө гадуур 5 эшелон нүүрһэ малтан эльгээбэ. Улан-Удын шэлэй заводойхид — 161 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл оронойнгоо шэнэ барилганuудта ябуулаа. Мяха-консервын комбинадайхид июль һарынгаа түсэб бэелүүлжэ эхилээ.

Улан-Удын сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд бусад түрүү предприятинуудай коллективүүдһээ дутуугүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр таба һарынгаа түсэбһөө гадуур 31 мянган метр сэмбэ нэхэһэн байна.

Үдэр ерэхэ бүри нормоёо үлүүлэн дүүргэдэг хүдэлмэришэдэй тоо улам олошорно. БурАССР-эй Верховно Советэй депутат Махам Шакирзановай бригадын нүүрһэшэд халаан бүхэнэйнгөө нормые холо үлүүлэн дүүргэнэ. Рудоуправлениин шахтануудта шэнэ техникэ хэрэглэгдэжэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ арга олгоо. «Механлит» заводой коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Юрий Филипповэй бригада эрхим ажалаараа суурхажа байһаар.

П. Хантаев.

Республикын колхоз, совхозуудта пар хахалха хүдэлмэриин ябаса тухай

1959 оной июниин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Хахалагдаһаниинь	Аймагууд	Хахалагдаһаниинь
Ториин	73,5	Прибайкалиин	30,8
Кударын	72,1	Түнхэнэй	23,0
Тарбагатайн	69,6	Яруунын	20,7
Бичурын	64,4	Курумканай	9,9
Мухаршэбэрэй	58,9	Ахын	—
Заиграйн	56,1	Хойто-Байгалай	—
Сэлэнгын	53,4	СОВХОЗУУД:	
Кабанскын	52,2	Сэлэнгын	121,8
Закаменай	49,7	Хориин	108,5
Зэдын	49,1	Бичурын	80,0
Хэжэнгын	46,8	Иволгын	56,2
Хориин	46,0	«Эрдэм»	54,1
Кяхтын	42,1	Кяхтын	47,7
Иволгын	41,7	Борьёогой	41,3
Байкало-Кударын	37,3	Яруунын	11,7
Баргажанай	32,9	Кабанскын	—

Түсэбһөө гадуур 25 вагон шэл гаргаба

— Зоя, бэлэн болоһон хабтагайнуудые түргэн асаржа үгыт, үдэшэ болотор дүүргэгдэхэ захил ерээд байна,—гэжэ хараха янзада даруу зантай хүн ажаллажа байһан туһалагшадтаа хандана.

— Зай, зай, бидэнэрш асаржал мэдэхэбди, таанад ханзануудаа түргөөр лэ бүтээхые оролдогты,—гэжэ Зоя харюусаад, басагад тээшээ ошоно.

Манай заводой алишье цехтэ ажаллажа байһан хүдэлмэришэд халаан бүриингөө даабариие дүүргэхэ, ерэһэн захилнуудые түргөөр бүтээхэ гэһэн һайн һайхан заншалтай юм. Хайрсаг, ханзануудые хэдэг басагад, хүбүүднайшье халаанайнгаа даабариие хододоо шанар һайнтайгаар үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. Жэшээнь, һаяхан коммунистическэ ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Владимир Быков үдэрэйнгөө даалгабариие 200 гаран процентдэ хүргэдэг байна. Мүн нүхэр Быковтэй ана мана мүрысэдэг Геннадий Хороших, Иван Хохряков, Надежда Коновалова гэгшэд үдэр, халаан бүриингөө даабариие 150—180 процент хүрэтэр дүүргэдэг болонхой.

Тэрэшэлэн заводоймнай гол цехүүдэй нэгэн болохо машинно-ванна цехын хүдэлмэришэд урдаа табиһан зорилгоёо урма зоригтойгоор дүүргэжэ байна. Коммунистическэ бригадын хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө мүрысэжэ байгаа нүхэд Подойницын, Фомин гэгшэдэй бригаданууд эдэ үдэрнүүдтэ хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар, үүсхэл оролдосотойгоор ажаллана. Мүн Надежда Степановна Аюшиновагай хүтэлбэрилдэг шэл отолдог, багсалдаг цехын хүдэлмэришэд май һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. Тиигэжэ бидэнэр 9600 квадратна метр сонхын шэл түсэбһөө гадуур гаргаһан байнабди. Энээнһээ гадна холын хойто область, хизаарнуудта сонхын шэл ехээр эльгээхын тула тусхай ханзануудые бэлэдхэжэ эхилэнхэйбди.

Хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүдэй эдэбхитэй һайнаар ажаллаһанай ашаар заводнай май һарынгаа түсэбые 118,3 процент дүүргэбэ. Тиихэдэ 25 вагон шанар һайнтай сонхын шэл түсэбһөө гадуур гаргагдажа, захигшадтань эльгээгдээ.

Заводоймнай хүдэлмэришэн бүхэн республикынгаа ехэ һайндэрые ажалай бэлэгтэйгээр угтахын тула улам эдэбхитэйгээр ажаллажа байнхай.

Г. Полуянов.
Улан-Удын шэлэй заводой шэл багсалагша.

300 жэлэй ойдо

ЖАРГАЛАА ОЛОҺОН АРАД

Мүнөө манай үргэн ехэ аймагай хаанашье, алишье нютагта ябахада ород, бурят арадуудай хуби заяагаа ниилүүлһээр 300 жэлэй үнгэрһэн ойн баярай ехэ найр тухай хөөрэлдөөн гаража, һайндэртэ бэлэдхэл боложо байдаг. Энэ алдарта ойн үдэрые найрлаха тухай мэдээсэл аймагай ажалшадай дунда тон ехэ баяр түрүүлээ.

Агуусхэ Россин гүрэндэ Бурят ороной һайн дурааараа нэгэдэһэн ушар бурят арадһаа гадна, мүн эндэхи элдин хонгор дайдада үни заяанай амидаржа, ажаһуужа байһан эвенк арадта тон ехэ удхашанартай байгаа. Тиимэһээ энэ һайндэр Бурят ороной бүхы арадуудай һайндэр мүн. Бурят арадтай хамта эвенкнүүд ород арадтай хуби заяагаа ниилүүлжэ, саашадаа хүгжэлтын шэнэ зам дээрэ гараһан, баруун хойто зүгһөө ерэһэн агуусхэ арадай баян соёл культурада хамжалсаха, ажахы эрхилхэ арга дүршэлнүүдыень халан абаха аргатай болоһон байна.

ЯМАР БАЙГААБ

Ород арадай наукын туйлалтануудта, баян культурада хүртэлсэжэ байбашье, революциин урда тээ эвенк арад эрхэ сүлөөгүй, баяд ноёдто, наймаашадта хайра гамгүй дарлуулжа, мэхэлүүлжэ, ядуу зоболонто байдалда ажаһуудаг һэн. Хаанта засагай эзэмдэлгын, үндэһэ яһатанай илгаа гаргалгын политика ябуулдаг байһан дээрэһээ холын хойто зүгэй бага үндэһэ яһатан үгыржэ хооһорхын, үхэжэ дууһахын туйлда хүрөөд байһан юм.

Заха хизааргүй ой тайгын дундуур нүүжэ, агнажа ябадаг эвенкнүүдһээ алба татари нэхэхын тулада хаанай ноёд эртэ урдаһаа хойшо жэл бүри зоной сугларха тоомтой газар заанхай байдаг һэн. Баунтын аймагай эвенкнүүд Баунта нуурай урда үзүүртэ сугларжа, алба татари үгэдэг байгаа. Хаанта засагай ээзэд ноёдой нуурай эрьедэ бодхооһон барилганууд гэхэдэ, нэгэ багахан сүмэ, алба татариин, мэхэлжэ хуурража абаһан ангай арһа хадагалха хэдэн амбаар, наймаашадай байха 2 гэр лэ байдаг һэн тэлсэдэг.

Хойто зүгэй хүйтэн уларилда үбэл, зунгүй ан гүрөөл бэдэржэ, оро үсхэбэрилэн нүүжэ ябаха гээшэ аргагүй хүшэр хүндэ байһан юм. Эгээл шэрхи сула бэетэй, шамбай бэрхэ хүнүүдынь амидардаг, бэшэнь олоороо үхэдэг байгаа. Тиигэжэ эвенк арад олошорхоһоо байха улам үсөөржэ байһан юм. Энэ юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, тооложо үзэхэдэ урдань эвенк арадай дунда хүнүүдэй үхэхэ ушар тон ехэ байһан юм. Бөө, удаганарай одиголхоһоо бэшэ, эмшэлгэ гэжэ байгаагүй. Эвенк арадай соёл культурашье хүгжэдэггүй, харанхы мунхаг зангаараал байдаг һэн. Манай арад мүн өөһэдын бэшэгшье, литературашьегүй байгаа.

Тиихэдэ Баунтын ой тайга урда сагта сүлэлгын, каторгада намналгын газар болгогдоһон байгаа. Эрхэ сүлөөгэй, арадуудай зол жаргалай түлөө, һайн һайхан байдалай түлөө тэмсэжэ байһан арад зониие элдэб алууршад, дээрмэшэдтэй хамта хаанта засагаархид энэ хизаар руу хэдэн зуугаарнь хэдэн мянган модоной газарһаа намнажа асардаг, зобоодог, туляадаг байгаа. Тиимэһээ урдань манай ой тайгые бодхуулшадай, хаатаржаануудай тэнэжэ ябадаг газар гэжэ тоолодог байһан юм.

ЖАРГАЛАЙ НАРАН МАНДАА

Имагтал Агуусхэ Октябриин социалистическэ революциин ашаар Баунтын шугы шэбэртэ, гүн харанхы ой тайга руу зол жаргалай, эрхэ сүлөөгэй наранай элшэ сасарһан байна. Агуусхэ Октябриин ашаар эвенк арад байра байдалаа шэнээр түхеэржэ, жаргалтай хүхюунээр ажаһуудаг, ажахы болон соёл культураяа түргэнөөр хүгжөөжэ байдаг болоо. Октябриин революци хэдэн зуун жэлэйнь ноирһоо һэрюулһэн, зоболонто, гашуудалта байдалһаань абарһан байна. Эрхэ сүлөөгөө олоһон эвенк арад заха хизааргүй ехэ Эхэ оронойнгоо олон тоото арадуудай эбтэй эетэй, золтой жаргалтай бүлэ соо шэнэ ажабайдалаа зохёон байгуулжа байна. Совет засагай жэлнүүдтэ Баунтын аймагай газар дайдашье, хүн зониншье танигдашагүйгөөр хубилаа.

1925 ондо Баунтын аймаг байгуулагдаа һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо аймагай экономико болон соёл культурын хүгжэлтэдэ ехэ хубилалтанууд болоо.

ГАЗАР ДАЙДАМНАЙ БАЯН

Аймагай экономикын гол һалбари—алтанай промышленность имагтал Совет засагай үедэ ёһотой индустриальна ёһоор хүгжэжэ байна. Элһэ шорой малтажа, угаажа, алта бэдэржэ байгшадай гар ажал хүсэ ехэтэй драгануудаар, скреперүүдээр, бульдозернуудаар, тракторнуудаар һэлгэгдээ. Ципиканай приискын управлениин алта малтадаг участогуудта 20 шахуу драганууд, бусад янза бүриин техникэ хүдэлгэгдэжэ байдаг. Алтатай элһэ шорой шахтануудһаа өөдэнь гаргаха хүдэлмэри улам оньһожоруулагдажа байнхай.

Манай аймагай газар дайдада үнэтэ ашагта малтамалай—алта, молибден болон бусад шухаг зүйлнүүдэй ехэ байһан, мүн промышленностьда оньһожоруулгые үргэнөөр нэбтэрүүлжэ байһан ушар хадаа саашадаа аймагайнгаа промышленностиие бүри түргэнөөр хүгжөөхэ дүүрэн арга боломжо олгоно. Нёдондонойхитой сасуулхада, ойрын гурбан жэл соо 2 дахин ехэ алтан малтагдадаг болохо юм. Мүнөө геологи-бэдэрэлгын саг үргэлжын. 4 парти аймагай ашагта малтамалай нюуса, дарасануудые бэдэржэ байнхай.

КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсохо зуураа, аймагай алтанай промышленностиин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд долоон жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид, ноябриин 7-до дүүргэхэ уялга абаһан юм. Тиигээд горнягууднай хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула шангаар тэмсэжэ, алта абаха 5 һарынгаа түсэбые 140 процент, май һарада—164 процент дүүргээ. Федоровск гэжэ газарай алта малтагшад хахад жэлэйнгээ түсэбые майн 22-то дүүргээд, мүнөө хоёрдохи хахадайнгаа түсэбөөр ажаллажа байнхай.

Горнягууд нүхэд Юдин, Бутаков, Базаров, Кухтин, Смирнов, Тропников, Очиров, Рожков болон бусад үлэрэйнгөө даалгабариие хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

ХҮГЖЭЛТЫН ЗАМ ДЭЭРЭ

Алтанай промышленностиин хүгжэхэтэй хамта аймагта мүн ан үсхэбэрилгэ, хүдөө ажахы, илангаяа оро үсхэбэрилгэ түргэнөөр хүгжэжэ байнхай. Колхозууд боложо хамтараад, эвенкнүүд нүүжэ, тэнэжэ ябалгаяа орхижо, нэгэ доро түбхинэһэн һуудал байдалтай болоо. Рассошино, Джилинда, Монгой гэжэ газарнуудта колхозой гол буусанууд түхеэрэгдэжэ, ажалшадай һууха шэнэ гэр байранууд, үйлэдбэриин болон соёл культурын гэр байшангууд олоор бодхоогдоо. Эдэ нютагуудта клуб, больница, бани, библиотекэ, радиоузел, хэлхээ холбооной таһаг, магазин, хүүгэдэй ясли, садууд бии. Рассошино гэжэ газарай эвенкнүүдэй колхозой гол бууса ойн баярай найр болотор электрын галтай болохонь. Бэшэ колхозууд 1960 он болотор электрын галтай болохо.

Колхозуудта тракторнууд, автомашина болон бусад техникэ бии болонхой. «Путь к коммунизму» гэжэ эвенкнүүдэй колхоз мүнөө жэл таряанай комбайн худалдажа абаба. Гол түлэб агнуури хэдэг, оро үсхэбэрилдэг эвенкнүүд мүнөө газар элдүүрилдэг, ороһо таряа, овощь таридаг болоо, эвенк эхэнэрнүүд үнеэ һаажа, мал адуулжа һураа. «Путь к коммунизму» колхоздо эвенк Борис Наливаев эрхим тракторист гэжэ алдаршанхай, эвенк һаалишан А. П. Гасалтуева ехэ һү һаадагаараа магтуулна.

Эвенкнүүдтэ үеын үеһөө, уг изагууһаа дамжажа ерэһэн агнуури саашадаа хүгжэжэ байна. 1958 ондо миллион хахад түхэригэй ангай арһан гүрэндэ тушаагдаа. Үнгэрэгшэ үбэлэйнгөө даалгабариие аймагай суута эвенк ангуушад—Бурятай АССР-эй Верховно Советэй депутат А. С. Догончина 240 процент, А. Л. Догончин—227 процент, И. В. Карсаков—186 процент, У. М. Басаулова—140 процент дүүргээ.

Долоон жэлэй туршада аймаг дотор ангуушад 1,8 дахин олон ангай арһа гүрэндөө тушаадаг болохо. Саашадаа хэрмэнэй, булганай, ондатрын арһанууд бүри олоор тушаагдадаг болохо юм. Мүн халтар хара үнэгэн олоор үсхэбэрилэгдэдэг болохонь. Саашадаа мүн туулай үсхэбэрилгэ хүгжөөгдэхэ байна.

КПСС-эй ЦК-гэй 1953 оной сентябриин Пленумэй, КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, аймагай колхозууд хүдөө ажахы хүгжөөлгэдөө һайн амжалта туйлаа. Һүүлэй 4—5 жэлэй туршада орын тоо толгой 32,4 процентээр олошорбо. Эдэ жэлнүүдтэ 2,5 дахин ехэ һүн һаагдадаг, 4 дахин ехэ мяхан абтадаг болоһон байна. Урдань үнеэн бүриһөө жэлдээ 500-гаад килограмм һүн һаагдадаг байһан аад, нёдондо 1220 килограмм һаагдаа. Табан жэл соо колхозуудай хубаагдадаггүй жаса горьтойхоноор ехэ боложо, олзо доходынь 1,8 дахин дээшэлһэн байна. Нёдондо ажалта үдэр бүхэндөө колхозууд дунда зэргээр 8 гаран түхэриг хубаагаа.

Долоон жэлэй туршада малай тоо толгой, илангаяа эбэртэ бодо малай тоо горьтойхоноор олошоруулагдаха. Эдэ жэлнүүдтэ илангаяа мяха ехээр абадаг, ехэ тарилга хэдэг болохо байнабди. Мүнөөнэйхидэ орходоо 3 дахин ехэ тарилга хэгдэдэг болохо.

Ойн найрай хүндэлэлдэ аймагаймнай һаалишад май, июнь һаранuудта үнеэн бүриин 300—300 килограмм һү һааха уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

СОЁЛОЙ ДОБТОЛГО

Республика дотор соносхогдоһон 3 жэлэй соёлой добтолгын үедэ ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Клуб, бани, улаан булан, ажалшадай һууха гэрнүүд олоороо баригдана.

Юрэнхыдөө эвенк арадай соёл культура түргэнөөр хүгжэжэ байнхай. 1926 ондо Баунтын аймагта анха түрүүшын һургуули нээгдээ һэн. Харин мүнөө 30 гаран һургуулинуудта ажалшадай үхибүүд эрдэм номдо һуража байнхай. Багдарин тосхондо нээгдэһэн үндэһэн һургуулида эвенкнүүдэй үхибүүд гүрэнэй гүйсэд тэдхэмжээр һуража байдаг.

1926 ондо аймаг дотор гансахан багша байһан һаа, мүнөө дээдэ, дунда эрдэмтэй 177 багшанар тоологдоно. Хэдэн олон врачуудтай, фельдшернүүдтэй 11 больница, 14 фельдшерскэ пункт, здравпунктнууд, ханяадатайшуулай санатори, түргэнөөр туһаламжа үзүүлхэ станци, санитарно-эпидемическэ станци гэхэ мэтэ хүдэлнэ. Холо ойгуур суудa гараһан Баунтын курорт бии.

Аймагайнгаа экономико, соёл культурые хүгжөөхэ хэрэгтэ агаарай харгы зам нээгдэжэ, ехэ туһа хүргөө. Мүнөө республикынгаа ниислэл хото Улан-Үдэтэй, аймагайнгаа һуурин газарнуудтай самолёдоор харилсажа байдаг болообди.

Ехэ туйлалтануудаймнай нэгэн юуб гэхэдэ, Совет засагай жэлнүүдтэ үндэһэн эвенк арадай дундаһаа эрдэмтэй кадрнууд олоороо бэлэдхэгдээ. Багшанар, эмшэнэр, соёл культурын, партийна, советскэ, ажахын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд олоороо урган гараа.

Баунтын аймагай ой тайга соогуур ород, бурят, эвенк болон бусад арадууд эбтэй эетэйгээр ажаһуужа, ажаллажа байдаг.

***

Ехэ амжалта туйлабашье, ажахы болон соёл культураяа хүгжөөлгэдөө үшөөл дутагдалнуудтайбди, урдахи зорилгомнай ехэ гэжэ Баунтын ажалшад һайн мэдэрнэ. Шэмэрүүн хүйтэн уларилтай шангаар тэмсэжэ, холын хойто зүгтэ ороһо таряа болон бусад ургамалнуудые һайнаар ургуулдаг болохо ёһотойбди. Ажалшадые культурна ажаһуудалайнь талаар хангаха хүдэлмэри үшөөл һула. Промышленность болон хүдөө ажахыда, соёл культурада байһан дутагдалнуудые усадхахын тулада аймагай партийна, советскэ, ажахын организацинууд шухала хэмжээнүүдые абажа байнхай.

Коммунистическэ партиин ленинскэ национальна политикын ашаар эвенк арад золтой жаргалтайгаар ажаһуужа, ажахыгаа хүгжөөжэ байна. Экономико, соёл культураяа хүгжөөхэ хэрэгтэмнай аха дүү ород, бурят арадууд сэгнэшэгүй ехэ туһаламжа үзүүлжэ байдаг.

Бурят оронойнгоо Россин гүрэнтэй һайн дурааараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ойн алдарта найрые омогтой баяртайгаар, хүхюун сэнгэлигээр һайндэрлэхээ Баунтын ажалшад ехээр бэлэдхэжэ байна.

Г. ВОРОНИН,
КПСС-эй Баунтын айкомой секретарь.

Уһан замшадай оролдолго

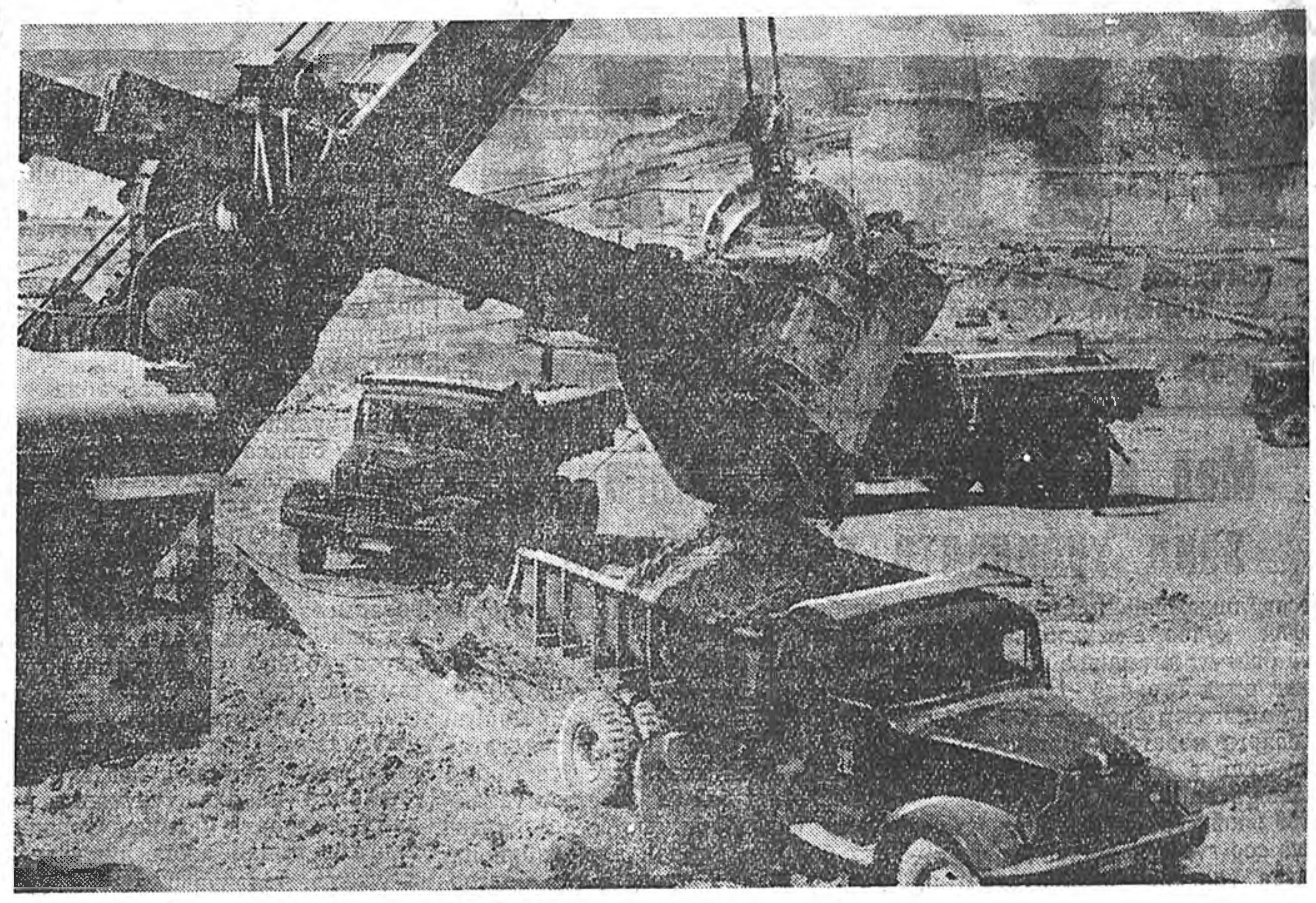
Энэ жэлдэ Байгал далайн мүльһэн хэзээ хэзээнэйхиһээ эртэ хайлажа, май һарын һүүлээр миралзама үргэн долгин эбхэржэ эхилээ. Иимэ сагай ерэхые хүлеэжэ байһан Байкало-Сэлэнгын уһан замай техническэ участогай хүдэлмэришэд тамаралгадаа гараа. Уһан замшад республикынгаа бүхы ажалшадтай хамта 300 жэлэй ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абажа, хүдэлмэреэ эхилэнхэй.

Далай дээгүүр һаллагдаһан модо шэрэхэ пароходууд Баргажан, Түрхэ голнуудай адагта абаашагдана. Далай дээгүүр модо шэрэлгын эхилхэһээ урид бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ юм. Нүхэр Калашниковай хүтэлбэрилдэг «ВС-5» гэжэ машинын команда май һара соо амжалтатайгаар хүдэлмэрилэн, Үдын Адагай модо урадхуулгын участогта ехэ хүдэлмэри хээ. Һүүлээрнь Сэлэнгэ мүрэнэй баруун эрьедэ хүдэлжэ, Улан-Удын үйлсэнүүдые асфальтаар хушалгада хэрэглэгдэхэ 50 мянган кубометр элһэ, хайр малтан гаргаа.

«Улан-Удэ» гэжэ нэрэтэй пароход «ВС—5» машиные Сэлэнгын Адаг абаашажа, саашань Түрхэ голой адаг хүргэһэн байна. Мүнөө эндэ модо һаллаха газарай оёор гүнзэгырүүлхэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

Д. Балданов.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумые угтуулан



Белгородско область. Курска магнитна аномалиин Лебединскэ руднигай барилгашад КПСС-эй ЦК-гэй июньлэ болохо Пленумые ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэжэ шиидээд, июниин 23 хүрэтэр хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ уялга абаһан байгаа. Элэнээ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. **Зураг дээрэ:** Лебединскэ уурхайда түмэрэй рудагай абтажа байһаниинь харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

МЯХА ЕХЭЭР АБАХА БҮХЫ АРГА БОЛОМЖОЁО ХҮСЭД ХЭРЭГЛЭЭ

Закаменай аймагай „40 лет Октября" колхоз шахамал үхэрэй фермэ бии болгоод, тэндэхи үнеэдэйнгээ һү һаангүй, нэгэ үнеэндэ хэдэн тугал хүхүүлжэ тэжээнэ. Тэдэнэй дүршэл тухай эндэ бэшэгдэнэ

☆

Түрүү арга хэрэглэнэбди

Үнгэрэгшэ намар түрүүшынхеэ мал ажал дээрэ хүдэлхөө эльгээгдэһэн байгааб. Колхозой правлени мяха абалгые ехэдхэхын тула түсгаар гүүртэнүүдые эмхидхэхэдээ, тэдэнэйнгээ нэгыс намда даалгажа үгөө һэн. Тиигэжэ 64 толгой үнеэ тушаажа абаад, үбһэ тэжээлынь зөөжэ, үбэлжэлгэдэ бэлдэһээр байтарни зарим үнеэд тугаллажа эхилээ һэн. Фермэдэмнай намһаа гадна, гурбан эхэнэр даажа абаһан үнеэдээ тугаллуулаад, хүхүүлээд лэ һаадагшьегүй, тон амар байдаг байба.

Тииһээр һаалишадшье, бишье тугалнуудые ажаглаһаар байтараа эхынгээ һү хүсэд баранагүй гэжэ тухайлаа һэмди. Тиимэһээ тугаллаһан үнеэдтэ өөрынь тугалһаа гадна, үшөө нэгэ тугал табижа хүхүүлхэ гэлсээд, ондоо фермэнүүдһээ нарай тугалнуудые үгэхыень правленидэ хандаа һэмди.

Мүнөө 28 үнеэн жара гаран тугал тэжээжэ байна. Эхын һү эдижэ түлжэһэн тугалнууд түргэн томо болодог, өөдэргэн байжа, шэгнүүрээ суудхэдээ 450—500 граммаар нэмээдэг. Һара бүри шэгнэхэдэ энэ аргаар түлжүүлэгдэһэн тугалнууд эхэһээ һалгаагдаһан тугалнуудһаа суудхэдээ 100—120 граммаар үлүү нэмэдэг байба.

Энээнһээ гадна гологдоһон үнеэдһээ һү һаажа, ехэ олзо абтахагүйнь мэдээжэ. Теэд мүнөө тугалнуудые тэжээжэ байхадаа нёдондонойхиһоо 2 дахин ехэ олзо үгэхэ болоод байна. Бидэ хамтадаа 4 хүн хүдэлнэбди. Тугалшаднай тугалнуудаа эхэдэнь табижа хүхүүлхэ, үнеэдээ ээлжээгээр адуулха, эдээлүүлхэ ажалтай. Би тэжээлыень зөөжэ, хорёо заһабарилнаб, заримдаа мал адуулнаб. Теэд дүрбүүлээ 64 үнеэ бүхы тугалнуудтайнь харууһалжа, яһала хүшэхүрөөд, үшөө гүүртынгээ дэргэдэ 30 гектарта зелёнко тарижа, буусынгаа сабшалан дээрэ наг шэбхэ ехээр гаргаад, модо шулуунһаань сэбэрлээд байнабди.

Энэ жэл 64 үнеэдтээ 126 тугал тэжээжэ гараха түсэбтэйбди. Энээнээшье бэелүүлжэ шадахабди. Мүнөө эртынгээ тугалнуудые эхэһээнь һалгаагаад, зарим үнеэдтээ гурбадахи тугалнуудые табижа эхилээбди.

Р. Дармаев,
мяха-товарна фермын гүүртые даагша.

Тугалнуудые зүбөөр түлжүүлхэ хэрэгтэй

Тугалнуудые эхэдэнь табижа түлжүүлхэ тушаа нүхэр Р. Дармаевай үүсхэлые манай гүүртынхид бүримүһэн дэмжэнэ. Бидэ хамта 46 толгой үнеэдые харууһалнабди. Тэдэнэймнай 30 гараниинь тугаллаад байна. Эдэнэй олонхинь һү багатай гэжэ гологдоһон үнеэд юм. Теэд манай колхозой зоовет-мэргэжэлтэдэй дурадхалаар тугалнуудые эхэдэнь хүхүүлжэ түлжүүлдэг болохо гэжэ шиидээд, мүнөө 7 тугал эхынь хүхүүлжэ түлжүүлнэбди.

Һаалиин гүүртэһээ холо байдаг хадаа тугалнуудые асархань бэрхэтэйшэг болоно. Тиибэшье зуһаланда оромсоороо тугалнуудые олоор эхэдэнь табижа түлжүүлдэг болохо аргатайбди. Энэ аргын ашагтай байһаниинь арсашагүй.

Н. Будаев,
мал адуулагша.

☆ ☆

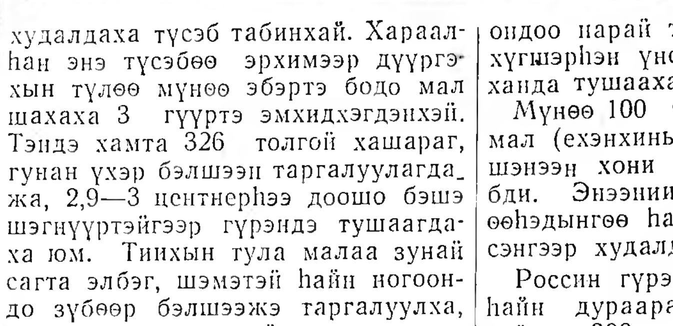
Манай гол зорилго

Колхозой түрүүлэгшэ Р. ЗУНДУЕВАЙ хөөрөөнһөө

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съезд хүдөө ажахые, илангаяа тэрэнэй гол һалбари—мал ажалые бүри эршэмтэйгээр хүгжөөхэ тушаа тон ехэ, харюусалгатай зорилгонуудые табиһан байна.

Манай колхозой гэшүүд энэ түүхэтэ съездын шиидхэбэринүүдые гүнзэгыгөөр шудалан танилсаад байхадаа, адууһа малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхын түлөө бүгэдөөрөө тэмсэнэбди. Тиигэжэ артелиингээ хамтын суглаан дээрэ ажахынгаа бүхы арга боломжые тооложо үзөөд, дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялгануудые абаа һэмди. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн жэлэйхиһээ 2 дахин шахуу ехэ мяха энэ жэлдэ абаха зорилго табигдаа. Тэрэнэймнай ехэнхинь үхэрэй мяхан байха юм. Энээнһээ урагша манай колхоз талха таряа ёһоор таридаггүй байһан дээрэһээ гахай үсхэбэрилдэггүй гэхэ гү, али гахай үсхэбэрилгые тоодоггүй байгаа. Саашадаа гахай олоор тэжээжэ, гүрэндөө гахайн мяха тушаадаг болохын тула мүнөө 10 гаран эхэ гахай худалдажа абаад, тэдэнээ түрүүлхээр бэлдэжэ байнабди.

Мяха ехээр абажа, гүрэндөө худалдаха гээшэ манай колхознигуудай гол зорилгонь болонхой. Хэрбээ нёдондо колхознай бүхыдөө 660 центнер мяха абажа, тэрэнэйнгээ 593 центнерыень гүрэндэ худалдаһан байгаа һаа, энэ жэлдэ бүхыдөө 1300 центнертэ хүргэжэ, тэрээн сооһоо 948 центнер үхэрэй мяха абажа, гүрэндөө 1100 центнер (тэрэ тоодо 848 центнер үхэрэй, 110 центнер хониной, 30 центнер гахайн, 160 центнер адуунай) мяха тушааха,



худалдаха түсэб табинхай. Хараалһан энэ түсэбөө эрхимээр дүүргэхын түлөө мүнөө эбэртэ бодо мал шахаха 3 гүүртэ эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ хамта 326 толгой хашараг, гунан үхэр бэлшээн таргалуулагдажа, 2,9—3 центнерһээ доошо бэшэ шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагдаха юм. Тиихын тула малаа зунай сагта элбэг, шэмэтэй һайн ногоондо зүбөөр бэлшээжэ таргалуулха, шэгнүүрыень горьтойгоор нэмээхын түлөө малшаднай оролдоно. Бэлшээн таргалуулагдаха малай гүүртэнүүдтэ хурюусалгатай, шадамар бэрхэ малшад Заята Будаев, Доржоханда Будаева, Нимбу Будаев гэгшэд ажаллана.

Байгша оной I кварталай түсэбөөр эдэ гүүртэнүүдтэ шахагдаһан эбэртэ малаа худалдахадамнай, тэдэ түс тустаа 366—595 килограмм хүрэтэр татаһан байна. Энээнэй ашаар гүрэндэ мяха худалдаха кварталай түсэб 225 процентээр дүүргэгдээ. Тушаагдаһан малнай гол түлэб дунда, дундаһаа дээшэ шадалтай байгаа.

Гэхэ зуура энээнһээ урдань үхэр мал бэлшээн таргалуулха, шахаха тушаа анхарал оролдолго багаар гаргагдадаг һэн. Гадна жэжэ мал олон тушаагдадаг бэлэй. Мүнөө энээниие усадхахын түлөө шангаар тэмсэнэбди. Энэ жэлһээ эхилжэ имагтал наһаяа хүсэһэн томо гунан, дүнэн үхэр һайса бэлшээн таргалуулжа, шахажа тушаадаг, худалдадаг болохомнай.

Саашадаа жэл бүри томо, тарган мал тушаажа, худалдажа байхын тула малайнгаа тоо олошоруулха тухай бодомжолжо эхилээбди. Томо эбэртэ малай тоо 1820 толгой боложо, нёдондонойхиһоо 120 толгойгоор олошорхо, тэрэ тоодо үнеэднай 102 толгойгоор олошорхо зэргэтэй. Гадна гунжадые һубайрууланүйгөөр ороондо оруулжа тугаллуулха, жэжэ малай харууһа һайжаруулха тухай анхарал ехээр табигдана. Тиихэдэ 2—2,5 центнер шэгнүүртэй хашараг, гунан үхэрнүүдые шахажа, бэлшээн таргалуулжа, заабол 3—3,5 центнер шэгнүүртэйгээр тушаахабди.

Жэжэ буруу, тугалнуудые гарзагүйгөөр, түргөөр түлжүүлхын тула мяха-товарна фермэ эмхидхээд, тэндэ тугалнуудые эхэтэйнь суг байлгажа түлжүүлдэг болонхойбди. Зарим һүтэй үнеэдтэ 2—2 тугал табижа хүхүүлнэбди. Мүнөө мяха-товарна фермэдэмнай 60 тугал эхэеэ хүхэжэ түлжүүлэгдэнэ. Эндэ гол түлэб һү багатай, гологдоһон 64 үнеэд суглуулагданхай. Эдэ үнеэдэй һүөөр жэл соогоо хамта 126 тугал тэжээхэбди.

Энэ аргын ашаар колхозой һү һаалиин фермэнүүдтэ һүншье һураггүй горьтой һаагдадаг болоо. Тиихэдэ тугалнуудай харууһа, тэжээлэй гаргаша һураггүй бага болонхой.

Энэ фермэдэ түлжүүлэгдэһэн тугалнуудые томо болгожо илгаад, үнеэдтэ ондоо нарай тугалнуудые табиха, хүгшэрһэн үнеэдыень шахаад, мяханда тушаахабди.

Мүнөө 100 толгой эбэртэ бодо мал (ехэнхинь хашараг), мүн тэды шэнээн хони худалдажа абанхайбди. Энээниие колхознигуудnай өөһэдынгөө һайн дураар, тааруу сэнгээр худалдана.

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дурааараа нэгэдэһэн сагһаа хойшо 300 жэл болоһоной ойн һайндэр хүрэтэр мал ажалай бүхы продуктнуудые гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэхын тула манай колхознигууд эршэмтэйгээр оролдожо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: энэ колхозой малшан Мария Шагжеева тэжээбэри тугалнуудаа хүхүүлжэ байна.

Д. Аюшеев,
бэшэжэ абаба.

...лан-Удын модоной завод хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ

Манай район хахад жэлэйнгээ даалгабари дүүргэв

...лан-Удэ городой Октябрьска районой промышленна предприятинуудай ...тивүүд эхилээд байһан долоон жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые уридша... ...үргэхын түлөө тэмсэхэ зуураа, продукци үйлэдбэрилхэ хахад жэлэйнгээ ... КПСС-эй ЦК-гэй июнь һарада болохо Пленумэй нээгдэхэ үдэр хүрэтэр ...э гэһэн уялга абаһан юм. Тэрэ уялгаяа болзорһоонь холо урид дүүргэ...абабди.

...йлэдбэриин технологиие һайжаруулан, шэнэ техникэ хэрэглэн, районой ...д валовой продукци үйлэдбэрилхэ хахад жэлэйнгээ түсэбые июниин 4-дэ ...үргээд, зургаа һарын даалгабариһаа гадуур 4 миллионһоо дээшэ түхэ...эд бараа гаргаа. Хамагһаа түрүүн мяха-консервын комбинадай, мебель...рикын, мельнкомбинадай, «Россия» гэжэ олзоборилгын артелиин, модо...одой коллективүүд хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ.

Ф. Оглоблин, КПСС-эй Октябрьска райкомой секретарь.

...мжалтаараа урмашанабди

...н гүрэнтэй Бурят ороной ...раараа нэгэдэһээр 300 жэ... республикымнай хүн зоной ...алда түүхэтэ ехэ һайндэр ...омышленностимнай хүдэл...д, хүдөө нютагуудтахи кол...хозуудаймнай малшад бо...ияашад, алба хаагшадшье ...ндэрые ажал хэрэгтээ ямар ...шэнэ амжалта түйлан угта...өө тэмсэжэ байна.

...-эй XXI съездын шиидхэбэ...аталагдаһан долоон жэлэй ...ын жэлдэ энэ һайн...дэглэгдэхэнь гээшэ. Улан...одоной заводой хүдэлмэри...лэдбэриингөө бүхы арга бо... һайнаар хэрэглэжэ, до...элэйнгээ даабарита түсэ...гаан жэл соо дүүргэхэ гэ...риотическа үүсхэл респуб...тороо түрүүлэн гаргаһан юм. ...бхи үүсхэлээрээ зоригжо...элмэришэднай 300 жэлэй ...йндэрые ажалай шэнэ ам...р угтаха уялга баһал абал...айгаа.

...эн үгэдөө хүрэхэ гээшэ ...ив бүхэнэй нэрэ хүндын хэ...имэһээ ажалай бүтээсые ...үлжэ боломоор бүхы арга ...өө хэрэглэжэ, социалисти...үрысөө үргэн далайсатай...элгэрүүлжэ эхилээ һэмди. ...хэнэй гаргаһан оролдолго ...гэрөөгүй. Продукци үйлэд...э түрүүшын кварталай түсэ...зорһоонь 19 үдэрөөр урид ...эн байгаабди. Түйлаһан энэ ...араа хүдэлмэришэднай һа... амараагүй, харин зориг ...ршэ нэмэжэ, хахад жэлэйн...бые июниин 5-да дүүргээд, ...ариһаа гадуур 17 мянган ...р хюрөөдэмэл модо үгэхэ ...ялга абаһан байгаа.

...он хэрэгтээ хүрэхын тула ...элэй хүдэлмэри ябуулха ... Заводой партийна, комсо... организацинууд мүрысөө...н саг болзор соонь гарган, ...бригадын түрүүлжэ, али...ээгдэжэ ябаһан тухай мэ... Гээгдэлдэ ороһон бригада... туһа хүргэгдэнэ. Энэ хүдэл... халаанай мастернууд ехэ ...дүүргэдэг байна. Юуб гэхэ...тернууд ажалай эмхидхэлые ...эб шалгадаг, тохёолдоһон ...ээл усадхалсадаг байна. ...заводто неделидээ нэгэ да...мастернуудай суглаан үнгэр..., али халаанайхидай, али ...идэй урдаа табигдаһан зо... ямараар дүүргэжэ байһан ...харагдана. Гадна энэ суг...ээрэ профсоюзна, комсомо...рганизацинуудай түлөөлэг...йлсажа, мастернуудай хү...идэ ехэ туһа хүргэдэг бо... һүүлэй һүүлдэ мастернуу...рюусалга, уялга дээшэлүү... Тэдэнэр гансахан ажалай ...ол хараад байдаггүй, харин ...эришэдэй шадабари мэргэ...ээшэлүүлхэ, хүмүүжүүлхэ хэ...анхаралаа ехээр хандуулдаг

... оролдосо, эдэбхитэйгээр ...эрилөөд байхадаа заводой...оллектив хэлэһэн үгэдөө хү...адаба. Үсэгэлдэр июниин ...родукци үйлэдбэрилхэ хахад ...гээ түсэбые уридшалан ...э. Июль һарын нэгэн боло...ед байһан үшөө 25 үдэр соо ...элэй ойн һайндэрэй хүндэ...лэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэйбди.

Түйлагдаад байһан энэ амжалта заводоймнай хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын хүсэнэй аша үрэ болоно. Үнгэрһэн үе соо уралан нарижуулагшаднай 36 дурадхал оруулжа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ туһа нэмэри хэһэн байна.

Заводой үйлэдбэриие таһалдалгүйгөөр ябуулхын тула Үдэ голоор урдажа ерэһэн модо ехээр татажа абаха хэрэгтэй юм. Энэ жэлдэ уһанһаа модо гаргалга эртэ эхилэгдэжэ, хюрөөдэгдэхэ модоной запас байгуулжа шадаабди. Александр Татарниковай, Дамдин Цыденовэй, Арсентий Коневой бригаданууд механизмуудаа һайнаар ашаглажа, май һарада даалгабариһаа гадуур 19 мянган кубометр модо уһанһаа гаргажа абаһан байна.

Байгша оной түрүүшын хахадта заводоймнай модо хюрөөдэдэг цехын коллектив хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар хүдэлмэрилжэ байна. Тус цехын хүдэлмэришэд нёдондоной энэ үеынхиһөө 14,6 мянган кубометрээр ехэ продукци үйлэдбэрилөө. Нэгэ рамань халаан соо 55 кубометр хабтагай гаргаха нормоёо 59 кубометр хүрэтэр дээшэлүүлээ. Коммунистическэ ажалай бригадые даагша эрхим рамщик Василий Шкор үнгэрһэн таба һара соо 10,5 мянган кубометр модо хюрөөдэхэ даалгабаряа 15 мянгада хүргэһэн байна. Энэ түрүү цехын хүдэлмэришэдэй хэһэн ажалые иимэ нэгэ жэшээгээр тобойсо харуулжа болоно: тэдэнэй таба һара соо хюрөөдэһэн модоор 200 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдые барижа болохо юм.

Ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхын хажуугаар продукциин шанар һайжаруулха гээшэ тон шухала. Энэ эрилтые хараадаа абан, нёдондоной энэ үеынхиһөө 2100 кубометр ехэ хюрөөдэмэл модон хүдөө ажахын машина бүтээлгын промышленностьда эльгээгдээ. Барилгада хэрэглэгдэхээр хюрөөдэгдэһэн материал олон вагонуудта ашаалагдажа, Монголой арадай ажахын хэрэгсэлдэ эльгээгдэнэ..

Ашаа тээдэг цехын коллектив бэшэнһээ дутуугүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Ашаа тээдэг механизмуудые шадамараар, вагондо модо тээхэ шэнэ арга хэрэглэһэнэй ашаар ехэ амжалта түйлаа. Хүдэлмэришэд И. Казаков, М. Чебунин, Н. Астраханцев гэгшэдэй нэрэ заводой Хүндэлэлэй самбарһаа буухаяа болинхой.

Заводойнгоо үйлэдбэриие ажахын тоосоондо оруулжа, продукциин өөрынь үные химдаруулхын, салин хүлһэ, электроэнерги арьбалхын түлөө тэмсэхэ аргатай болгогдоо. Тиин жэлэй эхинһээ хойшо 350 мянган түхэриг арьбалагдаһан, миллион шахуу түхэригэй олзо доход оруулагдаһан байна.

Түйлаһан амжалтаараа урмашаһан заводоймнай хүдэлмэришэд июлиин 1 болотор Эхэ орондоо 18 мянган кубометр хюрөөдэмэл модо үгэхын түлөө бүри оролдосотойгоор тэмсэжэ эхилбэ.

Д. Аюшеев,
заводой түсэблэлгын таһагые даагша.



Заводой модо хюрөөдэлгын цехтэ халаанайнгаа нормые дүүргэдэггүй хүн үгы. 300 жэлэй ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһанһаа хойшо олон хүн хоёр нормо дүүргэдэг болонхой. М. Корбанев тэдэ түрүүшүүлэй нэгэн юм. Тэрэнэй хүдэлмэриин дүүргэлтэ хоёр нормоһоо доошо байдаггүй. **Зураг дээрэ:** М. Корбанев (зүүн гарһаа) рамщик В. Шкортой хөөрэлдэжэ байна.

З. Веснинагай фото.

Бэрхэшээлһээ сухарижа болохогүй

Модон арадаймнай ажахын эгээл шухала хэрэгсэлнүүдэй нэгэн болоно. Химическэ промышленностиин хүгжөөгдэхэтэй хамта модон бүри ехээр хэрэглэгдэхэ байна. Тиимэһээ бидэнэр. модоной үйлэдбэриин хүдэлмэришэдтэ хүндэтэй хэрэг даалгагданхай гэжэ тоолодогбди. Манай заводой хүдэлмэришэд оронойнгоо вагон, хүдөө ажахын машина бүтээдэг заводуудай, Дунда Азиин республикануудай, мүн Монголой Арадай Республикын захилые дүүргэдэг байна.

Бригадымнай хэдэг ажалһаа манай заводой үйлэдбэри эхилдэг юм. Бидэнэр урдажа ерэһэн модые хүдөөдэ гаргажа, заводойнгоо цехүүдтэ дамжуулдагбди. Тиигэхэ зуураа 300 жэлэй ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа гарган хүдэлмэрилжэ байгдана. Заводнай үсэгэлдэр продукци үйлэдбэрилхэ хахад жэлэйнгээ даалгабариие сүм дүүргэжэ, ехэ баяр болобо. Мүн манайшье бригада энэ үе соо даалгабарита түсэбөө уридшалан дүүргээд, июль һарын түсэбөөр хүдэлмэрилжэ эхилбэ. Бригадымнай гэшүүд Петр Быков, Николай Морозов, Иван Неудачин гэгшэд хоёр арадай хани барисаанай һайндэрэй хүндэлэлдэ эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Һайндэр болотор үшөө хэдэн арбаад мянган кубометр модо уһанһаа гаргаха аргатайбди.

Гэхэтэй хамта, модо урадхуулгын Үдын конторын табадахи участок хүдэлмэридэмнай ехэ һаад ушаруулна. Саг соонь модо табидаггүй дээрэһээнь механизмууднай миин байха баатай болоно. Эдэ үдэрнүүдтэ 3 мянган кубометр татаха аргатай транспортёрнууд ойройдоо 2 мянган кубометр гаргажа байна.

Хэдышье бэрхэшээлэй тохёолдоо һаа, сухарилтагүйгөөр хүдэлмэрилэн, республикынгаа ажалшадай түүхэтэ ехэ найрые ажалай бэлэгээр угтахамнай лабтай.

Д. Цыденов.
бригадир.

Хамтынгаа зорилго бэелүүлнэбди

Үйлэдбэриингөө суглаан дээрэ сугларaад, Россиин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дурадраа нэгэдэһээр 300 жэлэй ойе ажалай ямар бэлэгээр угтаха тухай тодорхой хөөрэлдөө хээ бэлэйбди. Заводоймнай цех, бригада бүхэнэй коллектив уялга абахаһаа урид өөһэдынгөө арга боломжые тооложо, хаража үзэдэг гээшэ.

Бишье баһал энээн тухай бодожо үзөө һэм. Даалгабаряа үлүүлэн дүүргэхын тула юу хэхэ, ямар оролдолго гаргаха байһанаа сэхэ хараалаад, модо хюрөөдэгшэдэй абаһан уялга дэмжэлсээ һэм. Тэрэ гэһээр хэдэн һара үнгэрөө. Гэбэшье бүхы шадабари мэргэжэлээ гарган хүдэлмэрилэгдэжэ байна. Абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхын тула нэн түрүүн даажа байһан модо хюрөөдэдэг рамаяа бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхые оролдогдоно. Техническэ харууһа һайнаар хэжэ, бүхы хюрөөнүүдыень хурсаар баринаб.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын тула хүдэлмэриин саг зүбөөр хэрэглэгдэхэ ёһотой. Тиимэһээ минута бүхэн намда үнэтэй юм. Иигэжэ хүдэлмэрилөөд байхадаа таба һарын туршада даалгабариһаа гадуур 5 мянган кубометр модо хюрөөдэбэб.

Намтай мүрысэдэг рамщигууд Григорий Ермолаев, Иннокентий Щукин, бусад баһал амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэ. Ойртожо байһан түүхэтэ һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, бэе бэедээ туһалалсан хүдэлмэрилжэ, хамтынгаа зорилго бэелүүлнэбди.

В. Шкор,
рамщик.

ХАМЖАН ХҮДЭЛМЭРИЛНЭ

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай банка бүтээдэг цехтэ Эрхүүгэй областиин Южно-Байкальска консервын заводой захилаар миллионһоо дээшэ банка бүтээгдэбэ.

Эндэ бүтээгдэһэн банкануудаар ашаалагдаһан түрүүшын вагон Слюдянка станци эльгээгдэбэ. Южно-Байкальска заводой шэнээр ашаглагдажа байһан консервнэ цэхын үйлэдбэридэ туһа хүргэхэ зорилготойгоор манай комбинадай ахалагша мастер нүхэр Копылов эльгээгдээ.

Б. Сергеев.



...Ивановагай хүтэлбэрилдэг бригада коммунистическэ ажалай нэрэ ...хүртэхын түлөө тэмсэхэ зуураа, хахад жэлэйнгээ түсэбые июниин 1-дэ ... **Зураг дээрэ:** тус бригадын гэшүүд.

З. Веснинагай фото.

Бурят оронойнгоо баялигые бэдэрэе

Аяншалгада олоороо хабаадана

Суулгын дунда һургуулиин һурагшад болон багшанар энэ жэлдэ республика доторнай соносхогдоһон геологическа аяншалгые һайшаан дэмжэжэ, аяншалгада олоороо хабаадаха гэжэ шиидэһэн байна. Тиигэжэ аяншалгын долоон отряд байгуулагдаһан юм. Энэ хэрэгтэмнай Түгнын геологическа партиин хүдэлмэрилэгшэд ехэ туһа хүргөө. Тусхайлан хэлэбэл, геолог нүхэр Маниец бэлэдхэлэй үедэ һургуулидамнай ерэжэ, ашагта малтамалнуудые бэдэрхэ, аяншалгада бэеэ хайшан гэжэ абажа ябаха талаар һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэһэн байна.

Май һарын түрүүшын хахадта һургуулиимнай зарим отрядууд түрүүшынгээ аяншалгада гаража ерээ. Тэдэнэр Өөниин булаг, Улаангиртын, Гасанай хадануудаар ябажа, ашагта малтамалнуудай зүйлнүүдтэй элдэб олон шулуу асаржа, аймагайнгаа геологическа штабта тушаагаа. Хоёрдохи отрядайхид Бүтүүгэй аршаанда ошожо, шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэхэ зуураа, 13 булагай эхи олоо. Булаг бүхэнһөөнь абтаһан уһан баһал шэнжэлгэдэ эльгээгдэнхэй. Бүтүүгэй аршаан гэдэг эндэхи бурядуудта мэдээжэ болоһоор үнинэй юм. Аршаанай үзэсхэлэн һайхан газарта хүнүүд олоороо сугларжа амардаг байна. Гэбэшье мүнөө болотор энэ аршаанай уһан ямар үбшэндэ аша туһатай байнаб гэжэ шэнжэлэгдээгүй. Һургуулиимнай эдир геологууд Бүтүүгэй аршаанай уһанай шэнжэ шанарые тодорхойлжо, тэндэ колхоз хоорондын амаралтын байшан байгуулха хэрэгтэ туһалха зорилго урдаа табинхай.

Түгнын геологическа партиин инженер-геолог Борис Дмитриевич Савельев һүүлэй үедэ отрядуудаймнай хүдэлмэридэ ехэ туһа хүргэжэ эхилээ. Нүхэр Савельевэй туһаламжаар 1, 3, 4-дэхи отрядуудай гэшүүд аяншалгада ябахадаа хадануудһаа слюдагай, флюоридай, молебденэй зүйлтэй шулуу олоһон байна. Һургуулиимнай багшанар колхозой гэшүүдэй дунда геологическа аяншалгын удхашанар, орон нютагайнгаа баялигые бэдэрэн элирүүлхэ тушаа һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Һургуулиимнай ахалагша классуудай һурагшадай отрядууд Сонгинто, Шэбээтэ гэжэ хадануудаар, Үлэнтын, Гахай голнуудай эхеэр аяншалга хэхээр түхеэржэ байна. Багшанар Б. Цыренов, Р. Зонхиев, һурагшад Александр Долодоев, Света Цыренова, Ким Дондоков, Б. Ширипнимбуев болон бусад аяншалгада эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсана.

Д. Дашиев,
һургуулиин директор.
Мухаршэбэр.

Ашагта малтамал яажа бэдэрхэб

Республика доторнай соносхогдоод байһан геологическа аяншалгада хүнүүд олоороо хабаадалсажа эхилбэ. Аймаг бүхэндэ байгуулагдаһан штабуудта элдэб олон мэдээсэл орожо эхилээ. Аяншалгада гараһан отрядууд ашагта малтамалай зүйлтэй шулуу болон газарай хүрьһэ шэнжэлгэдэ асаржа байна. Гэхэтэй хамта, зарим хүнүүд эдэниие бэдэрхэ дүршэл багатай дээрэһээ ямаршье минеральна бодосгүй газарай хүрьһэндэ, шулуунай хэмхэрхэйдэ анхаралаа хандуулдаг байна. Иигэжэ дэмы хүдэлмэри хэхэгүйн тула ашагта малтамал бэдэрхэ юрын дүршэлтэй танилсаха шухала.

Аяншалгада гараад ябахадаа нэн түрүүн хада уулын, хабсагай шулуунай хэмхэрһэн газарые анхаралтайгаар шэнжэлхэ, гол горхонуудай элһэ, хайр ажаглаха хэрэгтэй. Тиигэхэ зуураа хонхор газарай оёорой элһыень, газарай хүрьһэнэй, шулуун хабсагайн хэмхэрхэйе буталан, наринаар обёоржо хараха хэрэгтэй. Гадна уһанай оёорой гү, али хабсагайн жалга, хабшуугай оёорой элһые абажа, угаан илгаха гээшэ энэ аяншалгын эгээл дэлгэрэнги арга болоно. Элһые угаан илгахада амһартын оёортo минеральна бодосой үлэгдэл илгаран гараха ёһотой юм. Энэ аргаар Зэдын комбинадай руднигуудай хүдэлмэрилжэ байдаг вольфрамай руда олдоһон байна.

Шулуунай хэмхэрхэйдэ байлсаһан ашагта малтамалай үлэгдэлнүүд бороо һалхинда норохо, хатахадаа жэбэрэн, үнгөө хубилдаг гээшэ. Тиимэһээ шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэхэдээ энэ ушарые хараадаа абаха шухала. Аяншалгада ябахадаа заатагүй замай тэмдэглэл хэхэ хэрэгтэй. Тэрээн дээрээ үзэһэн, олоһон юумэнүүдэйнгээ үнгэ түхэлые, газарыень тэмдэглэдэг, ойр тойрын модо, шулуунда тусхай тэмдэг табидаг байна.

Ф. Леснов, геолог.



АРАДУУДАЙ ҺАЙНДЭРТЭ ЭРХИМЭЭР БЭЛДЭНЭ

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ойн һайндэрэй урда тээ республика дотор дэлгэрһэн мүрысөөндэ Хэжэнгын дунда һургуулиин һурагшад, багшанар, техническэ хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр оролсожо, һү, мяха, үндэгэ, мүн хүдөө ажахын бусад продуктнуудые бүри ехээр абадаг болохо хэрэгтэ хубитаяа оруулхаар оролдожо байна.

Һургуулида дүтэхэн байдаг Сталинай нэрэмжэтэ колхозһоо 4000 нугаһанай дальбараа, 400 эхэ хони, 12 һаамхай үнеэ абажа тэжээхэ, харууһалхаар шиидэнхэй. Эдэнэр мүнөө дал хорёосонь, байра байдалыень түхеэржэ, үбэлдэ эртээнһээ бэлдэжэ эхилээ. Хөөлэнты нуурай эрьедэ 100 гектар тухай газар элдүүрилэн, һүүлэй үдэрнүүдтэ 30 гектар кукуруза, мүн тэды шэнээн зелёнко таряа. Һурагшад хабарай амаралтын үедэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой кукуруза тариха поли дээрэ 1000 гаран тонно наг шэбхэ гаргаа һэн. Ерэхэ һуралсалай жэлэй эхинһээ зоотехнигүүд, дүршэл ехэтэй малшад, механизаторнууд хара хүдэлмэри хайшан гэжэ хэдэгые зааха, теоретическэ ойлгосо дүршэл хоёрые холбохо хэдэн ондоо хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэдэг болохо. Ахалагша классай һурагшад саашадаа хонишод, һаалишад, мал адуулагшад, механизаторнууд болохо зорилго урдаа табинхай.

Һурагшад мүнөө һуралсалай-туршалгын талмай дээрэ газарай эдеэ, ороһо тарла, техническэ ургамалнуудые, мүн үнгэ бүриин сэсэгүүдые тарижа эхилээ. Энэ хүдэлмэриие биологиин багша Ц. А. Раднаева хүтэлбэрилнэ. Зундаа үхибүүд тарималаа уһалха, буртаг үбһыень арилгаха, харууһалха юм.

Хэжэнгын дунда һургуулиинхид 1959—1960 оной һуралсалай жэлэй бүхы бэлэдхэлые 300 жэлэй ойн һайндэр хүрэтэр дүүргэхэ гэжэ шиидээ. Һаяхан багшанарай зүблөөн болоод, Улан-Удын 65-дахи һургуулидал адляар үхибүүдые нэгэ халаанда—үдын урда тээ һургадаг болохо тухай зүбшэн хэлсэгдээ. Ерэхэ һуралсалай жэлэй эхинһээ классуудай орондо кабинедүүдые нээжэ, шэнэ гүримда орохын тулада эмхидхэлэй, бэлэдхэлэй горьтой хүдэлмэри хэхэ тухайдаа мэдүүлбэ. Һургуулиин гэр байрые заһабарилха, шэрдэхэ, сагаадаха, бэшэшье жэжэ божо заһабарииень һайндэр хүрэтэр дүүргэхээр шиидээ. Үхибүүдые үдын урда тээ һургадаг болохо шэнэ гүримда орохын тула түбхын түрүүндэ химиин, физикын, биологиин кабинедүүдые зунай амаралтын үедэ түгэс түхеэрхэ хэрэгые багшанар П. И. Ильин, В. С. Мункин гэгшэд хүтэлбэрилнэ.

— Манай һурагшад, багшанар һургуулиин шадараа 200 гаран элдэб модо һуулгаа,—гэжэ һургуулиин директор Е. Б. Балтахинов хөөрэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ 7—9 классуудай һурагшадһаа бүридэһэн үйлэдбэриин бригаданууд Сталинай нэрэмжэтэ, «Эрдэм» колхозуудта ошожо, 100 үнеэнэй байхаар шулуун хашаа, 8 автомашинын багтаамжатай шулуун гараж барижа үгэһэн юм. Энэ жэлдэ эмхидхэгдэһэн үйлэдбэриин хоёр бригада Ленинэй нэрэмжэтэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта ажаллаха, гараж, үнеэдэй байра шулуугаар бариха даабаритэй.

Һурагшадай ажалайнгаа һүүлээр амарха, сэнгэхэ, теоретическэ ойлгосоёо дээшэлүүлхэ асуудалда багшанар онсо анхарал хандуулна.

Һаяхан Хэжэнгын һургуулиин арбадахи «б» классай һурагшад бултадаа экзаменаа дүүргэһэн дары Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ошожо хүдэлхэмнай гээ. Һурагша Д. Дашиев түрүүлэн үгэ абаад:

— Колхознигуудтай хамта хүдэлжэ, баян дүй дүршэл халан абаха, ажалай мэргэжэл олохо хүсэлэнтэйб. Хоёр жэл хүдэлөөд, институтда орохоб.

Тус классай һурагша Л. Балданова суглаан дээрэ иигэжэ мэдүүлээ:

— Залуу наһандаа ажал хэхэдэ ямар һайн гээшэб. Һургууляа дүүргэтэрнай үсөөхэн үдэр үлөө. Һуралсалай жэлэй эсэсэй шалгалтануудые эрхимээр үгөөд, түрэл колхоздоо ошожо һаалишан болохоб.

Мүн 10-дахи «А» классай һурагшад «Б» классайхидайнгаа энэ жэшээе дэмжээд, бултадаа «Эрдэм» колхоздо ошожо ажаллахаар шиидээ.

Удаань Хэжэнгын дунда һургуулиин 10-дахи «Б» классай һурагшад классаараа колхоздо ошожо хүдэлхые аймаг соохи арбадахи классуудай һурагшадые уряалһан бэшэг баталан абаа.

Энэ һургуулиин 5—7 классуудай һурагшад модоор, түмэрөөр элдэб юумэ бүтээжэ һуранхай. Тэдэнэр стол, шкаф, сонхын рама гэхэ мэтые хэдэг юм. Мүн түмэрөөр алха, горьтиг, ханзын сүй, шарнир гэхэ мэтэ зүйлнүүдые нилээд дархалдаг байба. Дархалдаг мастерской соонь элдэб зэмсэг, тошиилдадаг, үрэмдэдэг станогууд, верстагууд бии. Ажал заадаг багша С. Х. Цыбиковэй оролдолгын ашаар Хэжэнгын һургуулиин дарханай мастерской түхеэрэлгөөр түгэс болоо, һурагшадынь ажалтай дадалсаа. Жэшээнь, һурагшад Ц. Д. Дамбаев, В. Чимитдоржиев гэгшэд стул, номой таг, тумбочка сэбэрээр дархална. Тоня Цыбикдоржиева, Галя Шойнжурова гэгшэд элдэб харуулай эмээл хуһан модоор хэнэ.

Хэжэнгын һургуули энэ зундаа шулуугаар мастерской барихань. Тиихэдэ станок түхеэрэлгэнь бүри олон болохо.

Россин гүрэнтэй Бурядай ороной һайн дураараа нэгэдэһэнэй 300 жэлэй һайндэрые Хэжэнгын дунда һургуулиинхидай эрхим бэлэгтэйгээр угтаха байһандань найдахаар.

П. Содбоев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 7-дохи «б» классай һурагшад (баруун гарһаа) **Б. Балданов, В. Хусаев** гэгшэд номой таг тумбочка хоёрые дархалжа байна.

Н. Секретовэй фото.

Эдир баскетболистнуудай хэниинь шалгарааб



Баскетболоор республикын һурагшадай дунда эмхидхэгдэһэн мурысөөн хэдэн үдэрэй турша соо болоод һаяхан дүүрэбэ.

Энэ мурысөөндэ республикын аймагууд болон городуудай 26 команда хабаадалсаа. Кударын аймагай басагадай команда хэдэн үдэрэй туршада наадахадаа хэндэшье шүүгдэнгүй, нэгэдэхи һуури эзэлээ. Энэ аймагай хүбүүдэй команда нэгэ дахин шүүгдэбэшье, мүн лэ түрүүлэн гараа.

Городууд хоорондын мурысөөндэ басагад соохоо Улан-Удын Железнодорожно районойхид, хүбүүд соохоо городой Советскэ районойхид шалгарба. Эндэхи хүбүүдэй команда ямаршье командынхидта шүүгдэнгүй, нэгэдэхи һуури эзэлээд, 1959 ондо эдиршүүлэй дунда республикын чемпион болоо.

Улан-Удэ городой Октябрьска районой басагадай команда эмхидхэгдэһээр оройдоол жэл шахуу болобошье, мэргэжэлтэй болоһон Железнодорожно районойхидтой ана мана тулалдажа, оройдоол 2 очкогоор гээгдээ.

Мүрысөөнэй дутагдал тухай хэлэхэ болоо һаа, иимэ байна. Хэдэ хэдэн команда мүрысөөндэ муугаар бэлэдхээ. Хэжэнгын, Кабанскын команданууд мүрысөөндэ гээгдэжэ ерэһэнэй шалтагаанаар диилдэһэн дээрэ тоологдоо.

Эдир баскетболистнуудай мүрысөөнэй дүүрэхэдэ түрүү командануудта, онсо шалгарһан спортсменүүдтэ дамжуулгын кубок, грамотанууд барюулагдаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикын һурагшадай дунда баскетболоор түрүү һуури эзэлхын түлөө болоһон мүрысөөндэ шалгаржа, нэгэдэхи һуури эзэлһэн Кударын аймагай басагадай команда.

А. Кочетков.
Л. Хайдуровай фото.

Һэлюурдэлгээр болоһон мүрысөөн

Уһанай спортдо дуратайшуул Үдэ, Сэлэнгэ голнуудай мүльһэнһөө сэбэрлэгдэхэһээнь хойшо бэеэ һорижо эхилһэн юм. Һаяхан энэ һонин спортоор түрүүшын мүрысөөн үнгэргэгдөө. Мүрысөөндэ городоймнай предприяти, эмхи зургаануудай спортсменүүд олоороо хабаадалсаа. Эдэнэрэй дунда механизированнэ шэлэй заводойхид шалгаржа, городой уһанай станциин дамжуулгын шанда хүртэбэ.

Онгосоор нэгэ нэгээрээ урилдагшад соохоо шэлэй заводой хүдэлмэришэн Николай Рыков түрүүлэө. Энэ спортсмен нэгэ километрын зайе 7 минута 25,3 секунда соо гаталһан байна. Хоёрдохи һуурида шэгнүүр заһабарилгын заводой слесарь Александр Бачеев гараа. 3-дахи ФЗО-гэй һургуулиин түлөөлэгшэ нүхэр Зайцев гурбадахи һуури эзэлһэн байна.

Эхэнэр һэлюурдэгшэдэй дунда үнгэргэгдэһэн 500 метрын һорёондо сэмбын фабрикын нооһо ээрэгшэ Галина Сапоненко түрүүлэө. Тэрэнэй удаа оёдолой фабрикын хүдэлмэришэн Сафронова, сэмбын фабрикын түлөөлэгшэ Заболотская гэгшэд ерэһэн байна.

Эрэшүүлэй дунда үнгэргэгдэһэн хоёр километрын урилдаанда шэлэй заводойхид мүн лэ түрүүлэө. Хэлхеэ холбооной командынхид хоёрдохи, нютагай промышленностиин түлөөлэгшэд гурбадахи һуури эзэлээ.

Нэгэ километрын зайда урилдаһан эхэнэр һэлюурдэгшэдэй дундаһаа Злыгостева, Хлыстова гэгшэд (Шэлэй завод) түрүүлэн ерээ. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые хэлхеэ холбооной, нютагай промышленностиин команда эзэлээ.

И. Альцман.

Пионернүүдэй автобус

Никополь городой 16-дахи һургуулиин пионернүүдэй суглуулһан түмэрөөр нэгэ автобус бүтээгдэбэ.

Энэ автобус Никополь город асарагдаа. Пионернүүд хоёр электровозой түмэр суглуулжа байна.

(«Комсомольская правда» газетын 114-дэхи номерһоо).

Хилын саанаһаа

Женевэдэ боложо байгаа гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн

ЖЕНЕВА, июниин 4. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Мүнөөдэр 15 час 30 минутада Франциин делегациин байдаг байшан соо гадаадын хэрэгүүдэй дүрбэн министр уулзажа, ээлжээтэ юрын хөөрэлдөө үнгэргэбэ. Хөөрэлдөөнэй үедэ зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байгаа асуудалнууд хэлсэгдээ.

Мүнөө үдэшэлэн Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Кув де Мюрвилиин эмхидхэхэ сайлалган дээрэ гадаадын хэрэгүүдэй дүрбэн министр уулзаха байна.

„ТУ-114“ Будапешт ерэбэ

БУДАПЕШТ, июниин 4. (ТАСС). Хилын саагуур түрүүшынгээ ниидэлгэ хэжэ байһан «ТУ-114» гэжэ самолёт Тиранаһаа мүнөөдэр Будапешт ерэбэ.

Фам Ван Донгын Неруда эльгээһэн ното

ХАНОЙ, июниин 4. (ТАСС). Вьетнамай информационно агентствын мэдээсэлэнэй ёһоор, Вьетнамай Демократическа Республикын премьер-министр Фам Ван Донг Индиин премьер-министр Неруда ното эльгээбэ. Лаоста ажаглалта болон хиналта хэхэ уласхоорондын комиссиин ажал-ябуулгые һаяар дахин һэргээхэ асуудалай шухала болоод байһан тухай энэ ното соо хэлэгдэнэ.

Лаос тушаа Женевэдэ баталан абтагдаһан хэлсээе дүүргэхын, Индохитадай эб найрамдалда аюул тохёолдуулжа байһан дайнай дүлые түргөөр сарахын зорилгоор һаяын сагта Лаоста ажаглалта, хиналта хэхэ уласхоорондын комисси ажал-ябуулгаяа дахяад һэргээхэ ёһотой гэжэ ДВР-гэй правительство тоолоно гээд тус ното соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Үдэр ерэхэ бүри улам аймшагтай болсжо байгаа Лаостахи мүнөөнэй шахардуу шанга байдал тушаа шадаал һаа түргөөр шиидхэбэри абахыень Фам Ван Донг Неруе гуйһан байна.

Тэмсэл үргэлжэлһөөр

КАИР, июниин 4. (ТАСС). Каирай радиогой мэдээсэлэнэй ёһоор, Алжирай национально-сүлөөрэлгын армиин командованиин коммюнике эндэ толилогдобо. Тэрээн соонь майн 26-һаа 31 хүрэтэр Алжирта болоһон дайн тухай мэдээсэгдэнэ.

Энэ хугасаа соо Алжирай национально-сүлөөрэлгын армиин сэрэгүүд Франциин сэрэгэй шэбээлһэн газарнуудта 25 дахин добтолоо. Дайсанай 254 хүн алуулһан, 92 солдат шархатаһан байна. Мүн 20 бронемашина, самолёт бута сохигдоһон, бүү зэбсэг олоор абтаһан байна. Алжирай национально-сүлөөрэлгын армиин тала руу Франциин армиин 9 солдат бэеэ тушаан оробо.

Англида хүдэлмэригүйшүүл олошорно

ЛОНДОН, июниин 3. (ТАСС). Эдинбург болон Глазко городуудта бэеэ наймаалха ябадалай олошорһон тухай «Скотсмен» газетэ бэшэнэ. Энэ хадаа тус районуудта хүдэлмэригүйшүүлэй олошорһоной хойшолон мүн болоно гэжэ статьягай автор хэлэнэ. Үхибүүдээ тэжээхын тула олон эхэнэрнүүд бэеэ наймаалха ушартай болоно гэжэ статья соо хэлэгдэнэ.

Франциин национальна суглаанда

ПАРИЖ, июниин 4. (ТАСС). Франциин национальна суглаанда правительство болон бүлэг депутадуудай хоорондо үни удаан үргэлжэлһэн арсалдаан дүүрэбэ. Эдэ депутадууд хадаа правительствын ябуулдаг политикада багаханааршье һаань нүлөөлхэ арга боломжо парламентда үлөөхыень хүсэһэн байгаа.

Национальна суглаанай диилэнхи хубинь 427 дүү абажа, правительствын дэмжэдэг регламентые баталаад, депутадуудай эрхэ үргэдхэхэ зорилгоор үгэ хэлэлгын үедэ оруулагдаһан бүхы дурадхал болон заһабаринуудые буруушааһан байна. 91 депутат, тэрэ тоодо коммунистнууд болон социалистнууд, энэ регламентые баталхагүйн түлөө дүүгаа үгөө.



Штраусай үдэнүүд (ФРГ-эй министр Штраусай үһөөгөө абахые һанадаг байһыень харуулһан үгэ хэлэһэндэнь зорюулагдана).

ТАСС-эй фотохронико.



Америкын Холбоото Штадууд. Америкын хүдэлмэришэд саг үргэлжэ ажалгүйдэжэ байдаг. Томо городуудай гудамжануудта үни хада ажалгүй болоһон, тэрээнтэй хамта гэр бараагаа алдаһан, эдеэ хоолгүй болоһон хүнүүдые ходо хаража болохо юм. **Зураг дээрэ:** Чикаго городой гудамжануудай нэгэндэ хүдэлмэригүй болоһон хүнүүд үдэшэндөө хэбтэнэ.

Венгриин телеграфна агентствын ...

Болгариин телеграфна агентствын мэдээсэл

СОФИ, июниин 4. (ТАСС). Мүнөөдэр эндэ Болгариин телеграфна агентствын мэдээсэл тунхаглагдаба. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Болгариин Арадай Республикын газар дээрэ холошье, дүтэшье буудадаг ракетэнүүдые табиха талмайнууд түхеэрэгдэһэн хэбэртэйгээр харуулһан мэдээсэлнүүдые хилын саанахи хэдэ хэдэн хэблэлэй органууд, түбхын түрүүндэ Италиин болон Грециин хэблэл һүүлэй үедэ толилһон байна. Эдэ оронуудай харюусалгата бүлэгүүд иимэ мэдээсэл ямар удхатайгаар хэрэглээб гэхэдэ, тэдэнэр өөһэдынгөө хэдэг сэрэгэй хэмжээ-ябуулгануудые далдалхын тулада хэрэглэнэ ха юм.

Болгариин Арадай Республикын газар дээрэ ракетнэ буу зэбсэг бии гэһэн мэдээсэлнүүд эхинһээ һүүл хүрэтэрөө шал худал гэжэ мэдүүлхын тулада Болгариин телеграфна агентство түлөөлэгдэһэн байна. Болгариин Арадай Республикын газар дээрэ ракетнэ буу зэбсэг табиха ямаршье талмай байхагүй, ямаршье ракетнэ буу зэбсэг, атомна буу зэбсэг байхагүй, мүн тиигэшэлэн иимэ буу зэбсэг хадагалха тулада складуудые бариха ямаршье бэлэдхэл хэгдэнэгүй, тэдэниие хэрэглэхын тулада ямаршье талмай байгуулагданагүй. Зарим харин гүрэнүүдэй газетэнүүдэй иимэ дал хуурмаг мэдээсэлнүүдые хорто сэдьхэлтэйгээр толилһониинь дээжэ, тиимэһээ хэн тэдэниие машуулнаб гэжэ ойлгохонь бэрхэтэй бэшэ. Өөрынгөө газар дээрэ ракетнэ буу зэбсэгэй талмайнууд хэн байгуулнаб, тэдэниие бариха тула хэн бэлэдхэл ябуулнаб, найрамдалда эсэргүүгээр муухай хара хэрэг хэн эрхилнэб, тэдэ лэ иимэ талмайнуудые байгуулһан найнгаа түлөө өөһэдынгөө арадай үмэнэ харюусаха харюусалгаһаа хулжана ха юм, тиигэжэ найрамдалда дуратай оронуудые хардан, өөһэдынгөө арадуудые ... хэлнэ ха юм.

Лос-Анжелосто Ехэ театрын артистнар зүжэг наада табижа дүүргэбэ

НЬЮ-ЙОРК, июниин 4. (ТАСС). СССР-эй гүрэнэй академическэ Ехэ театрын артистнар Лос-Анжелос городто зүжэг наада табижа дүүргэбэ. «Шрайн» гэжэ ехэ театр соо СССР-эй арадай артист Ю. Файер, Г. Рождественский гэгшэдэй хүтэлбэри доро наадаһан американска оркестрын һүүлшын абьянууд зэдэлхээ болибо. «Лебединое озеро», «Жизель», «Ромео и Джульетта», «Каменный цветок», «Шурале» гэжэ баледүүдһээ зарим акт болон фрагментнүүдые харуулһан хоёр дүүрэн метражна телевизионно фильмнүүдэй һүүлшын кадрнууд буулгагдан абтаба. Мүнөө артистнар Сан-Франциско самолёдоор ниидэжэ ошобо. Тиигэжэ Холбоото Штадуудта Ехэ театрай харуулха зүжэг наадануудаа тэндэ дүүрэхэ юм.

Лос-Анжелосто хоёр неделиин турша соо байхадаа Ехэ театрай баледэй артистнар 14 зүжэг, концертнүүдые харуулаа. Тэдэниие 85 мянга үлүүтэй хүн хараһан байна. Эдэ зүжэг, концертнүүдые харагшад ехэ урма баяртайгаар угтаһан байгаа.

США-гэй баруун эрьеын газетэнүүд гарадаг олонхи газетэнүүд советскэ баледэй искусствые «СССР-тэ соёл культурын айхабтар ехээр һалбаран бадарһанай һайн тэмдэг» гэжэ сэгнэһэн байха юм.

Япондо болоһон һунгалтануудай дүнгүүд

ТОКИО, июниин 4. (ТАСС). Японой парламентын советнигүүдэй палатые һунгаха июниин 2-то болоһон һунгалтануудай эсэсэй дүнгүүд эндэ тунхаглагдаба. 127 һууринуудай (палатын оройдоо хахадынь һунгагдаһан байгаа. Нүгөөдэ хахадынь гурбан жэл болоод һунгагдаха юм) 71-ыень зонхилхы либерально-демократическа парти, 38-ыень—социалистнууд, 1-ыень коммунистическэ парти абаһан байна. Үлөөшэ 17 һууринь «Риокуфукай» гэжэ бүлэгэй түлөөлэгшэдэй, жэжэ парти болон бэеэ даанхайшуулай хоорондо хубаарилагдаһан байна.

Мүнөө советнигүүдэй палатада либерально-демократическа парти хамта дээрээ 132 мандадтай, социалистическэ парти—85, коммунистическэ парти—3, «Риокуфукай»—11, жэжэ партинууд—1, бэеэ даанхайшуул—18 мандадтай болоо.

Тиимэ болохолоороо, советнигүүдэй палатада либерально-демократическа партиин олон мандадтай зандаа үлэбэшье һаань, социалистическэ парти болон коммунистическэ парти урданайхидаа орхоор 8 депутадаар олон хүнүүдые ... лөөлбэ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Хүршэ Эрхүүгэй областиин һонинууд

Түрүү гахайшан Бутыринагай дүй дүршэлһөө

КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд бүхы орон дотороо 1965 ондо 1958 онойхидо орходоо хоёр дахин ехэ мяха абадаг болохо гэһэн дайшалхы зорилго хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда табяа. Олоор үдэсэтэй, шахахада түргөөр таргалдаг Сибириин үүлтэрэй гахайнуудые үсхэбэрилжэ, партиин энэ харюусалгата зорилгые Эрхүүгэй түрүү колхозууд амжалтатайгаар шиидхэжэ эхилэнхэй.

Энээн тушаа Залариин районой «Победа» колхозой түрүү гахайшан Любовь Федоровна Бутырина һаяхан манай советско-партийна һургуулиин һурагшадтай уулзахадаа, дүй дүршэл тухайгаа һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэбэ.

Гахайнуудые олоор үсхэбэрилхын тула энэ колхоз тэдэндээ һайн байрануудые бариһан байна. 1958 ондо гахайн нэгэ һайн байра барижа дүүргээд, энэ жэлдэ үшөө хоёр шэнэ байра барижа байнхай. Тиигэжэ гахайшанай ажаллахада угаа зохид болоо.

Энэ колхоз 80 гол эхэ гахайтай, нэгэ удаа түрэдэг 100 эхэ гахайтай юм. Гадна 320 жэжэ гахай бии.

— Гол эхэ гахай бүриһөө 23 поршоонхо, нэгэ түрүүлдэг эхэ гахай бүхэнһөө 8,6 поршоонхо абажа ехэ болгоод (2 һаратай), колхоздоо тушаагаа һэм. Гол эхэ гахайнууднай 2—3 дахин поршоонхолһон байха юм. Тиихэдэ «Верба» гэжэ гахай 1958 ондо 3 удаа поршоонхолоод, энэ жэлдэ март соо дүрбэдэхеэ поршоонхолжо, хамтадаа 50 поршоонхо энэ үедэ гаргаа. Эдэ поршоонхонуудые гарзагүйгөөр томо болгожо, бултыень колхоздоо тушааһан байнаб,—гэжэ Любовь Федоровна үнгэрһэн жэлэйнгээ дүнгүүд тухай хэлээ.

Энэ жэлдэ Любовь Федоровна 12 гол эхэ гахай, 20 нэгэ түрүүлдэг гахай харууһалжа байна. Мүнөө үедэ 12 гол эхэ гахайнуудһаа 127 поршоонхо түрүүлжэ абаад, бултыень ехэ болгожо байнхай.

Гол эхэ гахай бүхэнһөө 24 поршоонхо абажа колхоздоо тушааха социалистическэ уялгатай. Энэ уялгаяа дүүргэхын тулада 12 гол эхэ гахайнуудаа 2—3 дахин поршоонхолуулха юм.

Любовь Федоровна эхэ гахайнуудай поршоонхолхоёо дүтэлхэдэнь илангаяа һайнаар харууһалдаг. Хүхэнүүдэйнь хахархайе аргалдаг, дэлэнгыень нидхэржэ эльбэдэг. Түрэхэһөөнь нэгэ недели урид гахайн поршоонхолдог таһалгыень сэбэрлэдэг, сагаададаг, дезинфекци хэдэг, һолоомон дэбисхэр бэлдэдэг юм. Мүн үбэлдөө таһалгыень дулаан, шиигүй байлгахые оролдодог. Эхэ гахайн поршоонхолхоһоо 3—4 хоног урид эдеэлгынь татадаг, ногоон тэжээл бүри үгэхэеэ болидог.

Поршоонхонуудые үдэртөө түрүүлжэ абаад, хамар ама, шэхыень сэбэрлэдэг. Һүниндөө харууһалжа һахидаг. Һүүлээрнь эхэдэнь табижа, хүхүүлжэ һургадаг байна. Поршоонхонуудай эхынь хүхэнһөө олон гарабалнь хүхэлтэ хэжэ, һүөөр тэжээдэг, мүн һүтэй гахайда табидаг заншалтай. Һүн хүрса шүдэтэй поршоонхонуудай эхэеэ хашараахагүйнь тулада, тэрэ шүдыень хазуураар таһа хазажа хаядаг гуримтай.

Поршоонхонуудые ехэ болгохо хэрэгтэ илангаяа анхарал табидаг. Һая гараһан поршоонхонуудта 10 хоноторнь 50 грамм бүлеэсүүлэгдэһэн һү эдюулдэг, саашадань нэгэ һаратай болоторынь 200 грамм хүрэтэр һү уулгадаг. 30 хоногһоонь сааша 150 грамм машинын һү, 2 һаратай болоторнь 350 грамм хүрэтэр машинын һү нэмээдэг. Энээнһээ гадна ячмениин, шара будаагай гурилаар каша шанажа, һү хээд поршоонходо багаханһаань хойшо бүлеэнээр эдюулжэ һургахада түргэн ехэ болостой байдаг. Үбэлдөө поршоонхонуудта 10 хоноолоорнь сэбэр хара шоройтой дэгнүүл хаяжа үгэдэг. Дэгнүүлэй шорой үмхэжэ эдихэдэнь поршоонхонуудта шэшэнгир үбшэн хүрэдэггүй байна. Гадна тэбшэнүүд соо шабар, мел, хөө гэхэ мэтын минеральна тэжээл хэжэ үгэдэг.

Эхэ гахайнуудтаа 0,5 килограмм холимол тэжээл, 1,5 килограмм таряа талханай зүйл, 1 килограмм үбһэнэй гурил худхажа эдюулдэг байна. Мүн корнеплодууд үгтэдэг. Поршоонхотоёо 5 хоноһон хойнонь эхэ гахайнуудаа газаагуур ябуулдаг.

Поршоонхонуудай түрэһөөр хоёр һаратай болоод байхадань, эхэһээнь таһалжа, поршоонхо харууһалдаг хүндэ тушаадаг. Эдэ поршоонхонуудай шэгнүүрынь 14—18 килограмм болодог юм.

Эхэ гахай харууһалаашад үдэрэй тусхай гуримаар ажалладаг болонхой. Үглөөнэй 6 час 30 минутада түрүүшын ээлжээтэ эхэ гахайнуудаа эдеэлүүлээд, удаань поршоонхонуудаа эдеэлүүлнэ. Һүүлээрнь эхэ гахайнуудаа газаашань туугаад, байрынь сэбэрлэнэ. 12 час 30 минутада, үдэшын 7 часта баһал үглөөнэй гуримаар гахайнуудаа, поршоонхонуудаа эдеэлүүлнэ.

Энэ колхоздо гахайнуудые самокормушкаар эдеэлүүлдэг болонхой. Иимэ кормушкын хажууда саг үргэлжэ тэбшэнүүд соо уһан хээтэй байдаг. Иимэ аргаар 150 гахайе суг байлгажа шахахада зохид байна бшуу. Дуран соонь эдеэлүүлжэ шахахада гахайнуудай шэгнүүрынь үдэртөө 500—600 граммаар нэмэнэ, урдань 300—350 грамм нэмэдэг байгаа.

Эдэ бүгэдын ашаар гахайн мяханай өөрынь үнэ сэн нилээд химдараа. Энэ жэлэй 1 кварталда центнер гахайн мяхан (амидын шэгнүүрээр) 690 түхэригэй болоо.

Эрхүүгэй эрхим гахайшан нүхэр Бутыринагай дүй дүршэлые халан абажа, Бурят орондоо гахай олоор үсхэбэрилдэг, шахадаг болохо хэрэгтэй.

Ж. Бадмаев.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01058. Типография Министерства культуры Бурятской АССР Зак. № 4874.